

KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA DĖL UAB „KĖDBUSAS“ NUOSTOLINGŲ VAŽIAVIMO MARŠRUTŲ KOMPENSAVIMO

2011 m. spalio 3 d. Nr. K7-12
Kėdainiai

Auditas atliktas vykdant
Savivaldybės kontrolierės Zitos Valiauskienės
2011 m. gegužės 19 d. įsakymą Nr.K1-20
2011 m. birželio 27 d. įsakymą Nr.K1-23

Auditą atliko :
vyriausiosios specialistės
Rūta Lukoševičienė, Vilma Unikienė, Angelina Gadeikienė

Auditas pradėtas: 2011-05-19
Auditas baigtas: 2011-09-12

Audito ataskaita skelbiama internete adresu www.kedainiai.lt
Kontrolės ir audito tarnybos puslapyje.

SANTRAUKA

Keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimas yra viena iš daugelio savivaldybių savarankiškų funkcijų, kurią savivaldybės atlieka bendruomenės interesais. Sprendimus dėl būtinumo teikti visuomenei viešąsias keleivinio kelių transporto paslaugas – vežti keleivius vietinio reguliaraus susisiekimo autobusų (...) maršrutais, maršrutų ar maršrutų tinklo savivaldybės administruojamoje teritorijoje organizavimo, atsižvelgiant į savivaldybės finansines galimybes, - priima (...) savivaldybių institucijos.¹

Pastaraisiais metais mažėjančios valstybės išdo ir savivaldybių biudžetų pajamos, Kėdainių rajono savivaldybės biudžete mažėjančios patvirtintų asignavimų, skirtų vežėjų patirtų nuostolių kompensavimui, sumos, mažėjantis savivaldybės gyventojų, besinaudojančių visuomeniniu transportu, skaičius, nuostolinga savivaldybės kontroliuojamos bendrovės UAB „Kėdibusas“ veikla daro įtaką savivaldybės savarankiškos funkcijos, susijusios su keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais organizavimu, vykdymui ir savivaldybės biudžeto lėšų naudojimui. Todėl audito tikslas buvo įvertinti keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimo efektyvumą bei rezultatyvumą, sudarytų keleivių vežimo sutarčių teisėtumą ir savivaldybės biudžeto lėšų naudojimą, kompensuojant UAB „Kėdibusas“ nuostolius, patirtus teikiant visuomenei būtinas transporto paslaugas.

Auditas atliktas Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje, kuri organizuoja savivaldybei teisės aktais pavestą keleivių vežimą vietinio susisiekimo maršrutais, ir UAB „Kėdibusas“, kuri yra pagrindinis vežėjas, aptarnaujantis vietinio susisiekimo maršrutus ir atitinkamai gaunantis savivaldybės biudžeto lėšų, skirtų vežėjų nuostolių kompensavimui. Audito metu buvo vertinta bendrovės veikla, važiavimo vietiniais maršrutais bilietų kainų ir tarifų nustatymo bei vietinio susisiekimo maršrutų organizavimo sistema, savivaldybės biudžeto lėšų naudojimas, kompensuojant vežėjų patirtus nuostolius, ir sudarytų keleivių vežimo sutarčių teisėtumas.

Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje teisės aktų nustatyta tvarka nėra įtvirtintos važiavimo vietiniais maršrutais kainų bei tarifų nustatymo, jų keitimo bei vietinio susisiekimo maršrutų organizavimo, jų panaikinimo ar atnaujinimo procedūros, nustatančios visas šiais klausimais sprendimų priėmimo aplinkybes (kriterijus, priešastis, veiksmus ar kt.). Tokių procedūrų nebuvimas negarantuoja išsamios ir periodinės kainų ir maršrutų peržiūros, kuri padėtų užtikrinti minėtais klausimais priimtų sprendimų teisėtumą, jų efektyvumą bei rezultatyvumą.

Rengiant savivaldybės tarybos sprendimų dėl važiavimo vietinio susisiekimo maršrutais kainų nustatymo projektus (2007 m. ir 2008 m.), nepakankamai atsižvelgiama į teisės aktais nustatytus keleivių vežimo kainų ir tarifų dydžių nustatymo principus, o prognozuojant ir nustatant kainas, taikomi skirtingi ir neturintys ekonominio pagrindimo būdai. Taip pat nepakankamai įvertinamos galimos vežėjų pajamų kitimo aplinkybės dėl tam tikrų mokesčių pasikeitimų, kurios lemia didėjančius ir savivaldybės biudžeto lėšomis kompensuotinus keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais nuostolius.

Paprastai vietinio susisiekimo maršrutų analizė ir peržiūra yra inicijuojama vežėjo ir iš esmės yra susieta su didėjančiais vežėjo nuostoliais, kurių kompensavimui gali neužtekti patvirtintų einamiesiems metams savivaldybės biudžeto lėšų. Savivaldybės administracija neatlieka periodinių keleivių srautų ar kitokių viešojo transporto paslaugų poreikio tyrimų ir konkrečių maršrutų ar reisų nuostolingumo analizės. Todėl, kaip buvo pastebėta, dalis savivaldybės biudžeto lėšų naudojama vežėjo nuostolių, patirtų aptarnaujant neturinčius poreikio maršrutus, kompensavimui.

Audito ataskaitoje pateikti pastebėjimai ir rekomendacijos, mūsų nuomone, gali padėti spręsti savivaldybėje šio audito metu nustatytas ir ataskaitoje įvardintas problemas.

¹Protokolo, pridedamo prie Europos Sąjungos sutarties, Sutarties dėl Europos sąjungos veikimo ir tam tikrais atvejais Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties, 1 straipsnis

Visuomeninio transporto sektorius yra svarbi infrastruktūros dalis, patogaus, pigaus ir saugaus susisiekimo priemonė, plataus vartojimo paslauga, užtikrinanti visų savivaldybės teritorijoje gyvenančių, dirbančių ar besimokančių asmenų susisiekimą su kultūros, prekybos, sveikatos priežiūros ir kitais centrais.

Europos Sąjungoje pripažįstama, kad „bendros sąjungos vertybės, susijusios su bendrus ekonominius interesus tenkinančiomis paslaugomis, visų pirma apima svarbų (...) vietos valdžios institucijų vaidmenį ir didelę veiksmų laisvę teikiant, pavedant teikti kuo labiau vartotojų poreikius atitinkančias (...) paslaugas; (...) paslaugų įvairovę (...); aukštą kokybę, saugos ir prienamumo lygį, lygias galimybes ir visuotinio prienamumo bei vartotojų teisių propagavimą“.²

Keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimas yra viena iš daugelio savivaldybių savarankiškųjų funkcijų, kurią savivaldybės atlieka bendruomenės interesais. Sprendimus dėl būtinumo teikti visuomenei viešąsias keleivinio kelių transporto paslaugas - vežti keleivius vietinio reguliaraus susisiekimo autobusų ir troleibusų maršrutais, maršrutų ar maršrutų tinklo savivaldybės administruojamoje teritorijoje organizavimo, *atsižvelgdamos į savivaldybių finansines galimybes*, – priima (...) savivaldybių institucijos².

2007-2011m. savivaldybės biudžeto asignavimai ir nuostolių kompensavimas už keleivių pervežimą

	2007m.	2008m.	2009m.	2010m.	2011m.
Patvirtinta savivaldybės biudžeto asignavimų suma (tūkst.Lt)	122163,2	136474,9	128766,9	125352,8	140263,0
UAB „Kėdibusas“ nuostolingų maršrutų kompensavimas (tūkst.Lt)	500,0	607,0	1250,0	956,3	700,0
Lyginamasis svoris (proc.)	0,4	0,4	0,9	0,7	0,4

Šaltinis – Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2007-2011 metų sprendimai.

Pastaraisiais metais mažėjančios rajono savivaldybės biudžeto pajamos bei savivaldybės biudžete mažėjančios patvirtintų asignavimų, skirtų vežėjų patirtų nuostolių kompensavimui, sumos, mažėjantis savivaldybės gyventojų, besinaudojančių visuomeniniu transportu, skaičius, nuostolinga UAB „Kėdibusas“ veikla įtakojo, kad atliktume auditą. Audito tikslas įvertinti keleivių vežimo maršrutais organizavimo efektyvumą bei rezultatyvumą, išanalizuoti sudarytų keleivių vežimo sutarčių teisėtumą ir savivaldybės biudžeto lėšų naudojimą, kompensuojant UAB „Kėdibusas“ nuostolius, patirtus teikiant visuomenei būtinas transporto paslaugas.

Šio audito išankstinio tyrimo metu, įvertinus nurodytos savivaldybės funkcijos „Keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimas, lengvatinio keleivių vežimo kompensacijų skaičiavimas ir mokėjimas“ vykdymo bei kitas su šios funkcijos vykdymu susijusias galimas rizikas, buvo pasirinktas audito objektas ir audito tikslas.

²LR Susisiekimo ministro 2010 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 3-457 patvirtinto Nuostolių, patirtų vykdant keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų įsipareigojimus, kompensacijos apskaičiavimo tvarkos aprašo, 3 punktas.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito objektas - Keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimas, savivaldybės biudžeto lėšų naudojimas, kompensuojant UAB „Kėdibusas“ nuostolius, patirtus teikiant visuomenei būtinas transporto paslaugas.

Audito tikslas - Įvertinti keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimo sistemą efektyvumo bei rezultatyvumo aspektu, sudarytų keleivių vežimo sutarčių teisėtumą bei savivaldybės biudžeto lėšų naudojimą, kompensuojant UAB „Kėdibusas“ nuostolius, patirtus teikiant visuomenei būtinas transporto paslaugas.

Audito subjektas - Kėdainių rajono savivaldybės administracija ir UAB „Kėdibusas“.

Vertinimo kriterijai:

- UAB „Kėdibusas“ vietinio susisiekimo maršrutais pervežtų keleivių ir gautų pajamų santykis bei jo pokyčiai dėl priimtų sprendimų, susijusių su važiavimo kainų bei tarifų dydžių nustatymu;
- UAB „Kėdibusas“ keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais sąnaudų ir gautų pajamų santykis bei jo pokyčiai dėl priimtų sprendimų, susijusių su maršrutų organizavimu;
- UAB „Kėdibusas“ valdymo procesų įtaka keleivių vežimo vietiniais maršrutais savikainos dinamikai;
- savivaldybės institucijų priimtų sprendimų ir kitų dokumentų, susijusių su keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimu, atitiktis teisės aktų nuostatas ir teisės aktų laikymasis.

Audituojamas laikotarpis – 2007 – 2011 metai.

Audito metodai

Audito įrodymai buvo rinkti, taikant skaičiavimo, patikrinimo, paklausimo ir analitines procedūras. Duomenys vertinti, taikant skaičiavimo, palyginamosios ir situacijos analizės metodus.

Įvairi informacija ir kiti duomenys buvo renkami audituojamuose subjektuose, kurie pasirinkti naudojant nestatistinį įvertinimo atrankos metodą (geriausiai reprezentuojantys tiriamą visumą). Buvo nagrinėjami teisės aktai, reglamentuojantys keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimą ir važiavimo šiais maršrutais kainų bei tarifų nustatymą, viešųjų paslaugų sutarčių sudarymą ir nuostolių, patirtų vežant keleivius vietinio reguliaraus susisiekimo maršrutais, kompensavimo, kompensacijų apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką, nagrinėtos ir vertintos keleivių vežimo sutarčių sudarymo aplinkybės ir sutarčių sąlygos. Taip pat buvo peržiūrėti audituojamais klausimais savivaldybės institucijų priimti sprendimai ir sprendimų projektai su jų parengimą paaškinančiais dokumentais.

Siekiant tiksliau įvertinti keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais problemas, buvo vykdomi pokalbiai su UAB „Kėdibusas“ direktoriumi ir autobusų stoties viršininke, su Kėdainių rajono savivaldybės administracijos darbuotojais, organizuojančiais ir koordinuojančiais savivaldybės administracijai teisės aktais pavestus keleivinio kelių transporto veiklos savivaldybės teritorijoje klausimus.

Susipažinta su UAB „Kėdibusas“ pajamų ir išlaidų apskaitos bei paskirstymo principais, nagrinėtos bendrovės finansinės ataskaitos, apskaitos registrai, veiklos dokumentai.

Atliekant auditą, daryta prielaida, kad visi pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Auditas atliktas, vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais.³

³ Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolieriaus 2002m.vasario 21d. įsakymas Nr.V-26 (su pakeitimais ir papildymais).

AUDITO REZULTATAI

1. UAB „Kėdibusas“ pagrindiniai finansinės būklės ir veiklos rodikliai.

Mokumo rodikliai

Vertindami bendrovės finansinę būklę ir veiklos rezultatus apskaičiavome:

1. **Bendrajį likvidumo koeficientą** (trumpalaikio turto santykis su trumpalaikiais įsipareigojimais) ir analizavome jo dinamiką (2008-2010 metų balansų duomenys ir mokumo rodikliai pateikti 1 priede). Rodiklis parodo, kiek kartų trumpalaikis turtas didesnis už trumpalaikius įsipareigojimus. Šio koeficiento orientacinis dydis nuo 2 kartų iki 1,5. Kai koeficientas mažesnis negu 1,0, įmonė negali atsiskaityti už savo trumpalaikius įsipareigojimus.

Išanalizavus bendrojo likvidumo koeficiento dinamiką 2008-2010 m. nustatyta, kad Bendrovė 2008-2010 m. neturėjo problemų dėl mokumo, nes bendrojo likvidumo koeficientas visada buvo saugumo ribose, tik 2010 m. nežymiai viršija 2 kartus (2,07 karto). Tai leidžia vykdyti savo trumpalaikius įsipareigojimus, plėsti veiklą.

2. **Bendrovės apyvartinį kapitalą**, kuris rodo, ar įmonei pakanka apyvartinių lėšų (kiek trumpalaikio turto lieka įvykdžius visus trumpalaikius įsipareigojimus). Kuo didesnis skirtumas tarp įmonės trumpalaikio turto ir trumpalaikių įsipareigojimų, tuo didesnė tikimybė, kad įmonė galės plėsti veiklą, vykdyti savo įsipareigojimus.

Apyvartinio kapitalo 2008-2010 m. dinamika rodo, kad Bendrovė 2008 metais apyvartinio kapitalo turėjo 437,9 tūkst.Lt. 2010 metais apyvartinis kapitalas sudarė 929,5 tūkst. Lt ir lyginant su 2009 metais (612,5 tūkst. Lt) padidėjo 317 tūkst. Lt.

Bendrovė apyvartinio kapitalo turėjo pakankamai. Analizuojant apyvartinio kapitalo naudojimo efektyvumą skaičiavome **apyvartinio kapitalo manevringumo koeficientą** (atsargų santykis su apyvartiniu kapitalu), kuris rodo, kokia apyvartinio kapitalo dalis „išaldyta“ atsargose. Svarbu siekti, kad šis koeficientas būtų mažesnis.

2010 metais šis koeficientas siekė 0,34 (lyginant su 2009 metais (0,44) sumažėjo 0,10 punkto), t.y. tik beveik trečdalis apyvartinio kapitalo buvo „išaldytas“ atsargose.

3. **Ilgalaikio mokumo arba bendrajį skolų** rodiklį (visų įsipareigojimų santykis su visu turtu), t.y. kokia dalis skolintų lėšų panaudota formuojant įmonės turtą. Šis rodiklis parodo bendrovės finansinį stabilumą ir veiklos tęstinumą.

Kai rodiklis yra mažesnis negu 0,3 - situacija vertinama kaip labai gera, o kai viršija 1,0 - situacija vertinama kaip bloga (priimtinas maksimalus yra nuo 0,3 iki 0,5).

Išanalizavus šio rodiklio dinamiką, nustatyta, kad ilgalaikio mokumo rodiklis 2008-2010 metais sudarė atitinkamai 0,20, 0,16 ir 0,15. Tai reiškia, kad Bendrovė nepriklausoma nuo kreditorių ir kad jos finansinę būklę vertinama labai gerai.

UAB „Kėdibusas“ finansinė būklė 2008-2010 metai buvo stabili, nes:

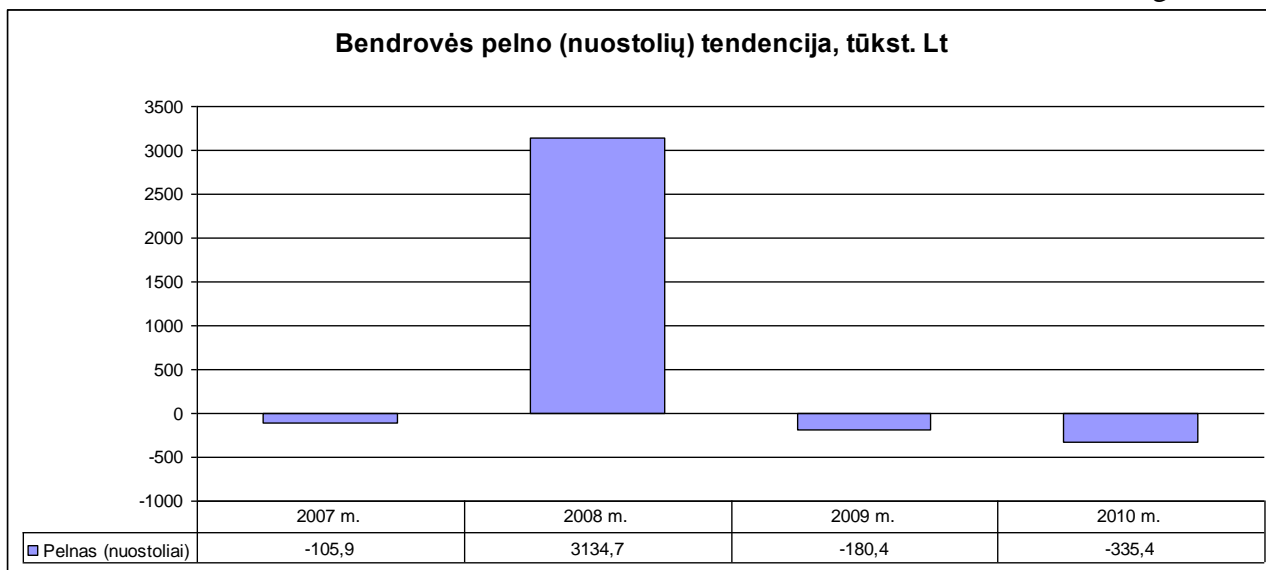
- Bendrovei netrūko apyvartinių lėšų, tai leido vykdyti įsipareigojimus, plėsti veiklą;
- Bendrovė nepriklausoma nuo kreditorių.

Veiklos efektyvumo rodikliai

Bendrovės veiklos efektyvumą atspindi grynojo pelningumo rodiklis (grynojo pelno santykis su pardavimų pajamomis).

Bendrojo grynojo pelningumo koeficiento negalėjome apskaičiuoti, nes bendrovė audituojamu laikotarpiu dirbo nuostolingai.

Bendrovės pelno (nuostolio) tendencijas iliustruoja 1 diagrama.

UAB „Kėdibusas“ 2007 m., 2009 m., 2010 m. dirbo nuostolingai. 2008 m. bendrovės finansinėje atskaitomybėje rodomas pelnas, nes uždirbo pajamų susijusių su naujos stoties pastato rekonstrukcija – 3598,0 tūkst. Lt.

2010 metų Bendrovės nuostolis prieš apmokestinimą buvo 335,4 tūkst.Lt.

Bendrovės nuostolingą 2007 - 2010 m. veiklos rezultatą sąlygojo spartesnis pardavimų savikainos ir veiklos sąnaudų augimas, lyginant su pardavimo pajamų augimu.

Bendrovės veikla yra neefektyvi. 2007 - 2010 metais Bendrovė dirbo nuostolingai.

Siekiant išsiaiškinti UAB „Kėdibusas“ nuostolingumo priežastis, atlikome auditą, kurio metu analizavome kaip organizuojamas keleivių vežimas vietiniais maršrutais, bilietų kainų ir tarifų įtaką nuostolių mažėjimui, keleivių srautų pokytį, išlaidų mažinimo sprendimus bei bendrovės valdymo problemas.

2. Keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimas Kėdainių rajono savivaldybėje

Savivaldybių institucijos arba jų įgaliotos įstaigos valdo ir organizuoja keleivių vežimą vietinio susisiekimo maršrutais (...). Savivaldybių institucijos pagal savo kompetenciją leidžia vežėjams privalomus teisės aktus⁴.

Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo nuostatas, savivaldybės institucijos yra savivaldybės taryba, savivaldybės administracijos direktorius. Įstatyme taip pat nustatyta, kad savivaldybė administruoja ir užtikrina viešųjų paslaugų teikimą gyventojams, nustatydamą šių paslaugų teikimo būdą, taisykles ir režimą, (...), įgyvendindama viešųjų paslaugų teikimo priežiūrą ir kontrolę, o savivaldybės administracijos direktorius koordinuoja ir kontroliuoja viešąsias paslaugas teikiančių subjektų darbą⁵.

Kėdainių rajono savivaldybėje keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais paslaugą atlieka UAB „Kėdibusas“. Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011-05-17 įsakymu Nr. AD-1-885 patvirtintais Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Turto valdymo skyriaus nuostatais, šis skyrius organizuoja ir koordinuoja visuomeninio keleivinio kelių transporto veiklos savivaldybės teritorijoje klausimus.

⁴Lietuvos Respublikos Kelių transporto kodekso (2002 m. kovo 19 d. įstatymo Nr. IX-790 redakcija) 4 straipsnio 3d

⁵Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymo (LR 2008 m. rugsėjo 19 d. įstatymo Nr. X-1722 redakcija) 3 straipsnio 3 dalis, 9 straipsnio 1 dalis, 29 straipsnio 8 dalies 7 punktą, 16 straipsnio 2 dalies 37 punktą.

2.1.Važiavimo vietiniais maršrutais bilietų kainų ir tarifų nustatymo teisėtumas

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas numato, kad kainų ir tarifų už keleivių vežimą vietiniais maršrutais nustatymas yra išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija ir kad savivaldybės institucijų sprendimų ir potvarkių projektus rengia Savivaldybės administracija.

Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės įstatyme, nustatančiame pagrindinius vidaus kontrolės teisinius pagrindus ir tikslus, yra įtvirtinta nuostata, jog pagrindinis vidaus kontrolės tikslas yra užtikrinti, kad viešojo juridinio asmens veikla būtų vykdoma įstatymų, kitų teisės aktų nustatyta tvarka pagal strateginius arba kitus veiklos planus, programas bei procedūras. Vidaus kontrolės procedūras, atsižvelgdamas į vidaus kontrolės tikslą, privalo nustatyti viešojo juridinio asmens vadovas⁶.

Pagrindinius keleivių vežimo reguliariais reisais vietinio susisiekimo maršrutais kainų ir tarifų dydžių nustatymo principus reglamentuoja Lietuvos Respublikos Kelių transporto kodeksas. Pažymėtina, kad kodekso nuostatos dėl šių kainų ir tarifų dydžių nustatymo bei jų peržiūrėjimo audituojamu laikotarpiu kito.

Pagal galiojusias iki 2009m. gruodžio 27d. Lietuvos Respublikos Kelių transporto kodekso nuostatas, keleivių vežimo reguliariais reisais vietinio susisiekimo maršrutais konkretūs tarifų dydžiai turėjo būti nustatomi, atsižvelgiant į kiekvieną konkretų maršrutą, keleivių srautus bei aptarnavimo intensyvumą, tačiau privalomi tarifų peržiūrėjimo terminai nebuvo nustatyti. Nuo 2009 m. gruodžio 28 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos Kelių transporto kodekso 16 straipsnio 2 dalies pakeitimams, įteisinta imperatyvi kodekso nuostata, įpareigojanti tarifų dydžius peržiūrėti ne rečiau kaip kartą per metus, ir įvardinta dispozityvi nuostata, paliekanti teisę savivaldybės tarybai spręsti, ar atskiriems maršrutams tikslinga nustatyti skirtingus tarifų dydžius.

⁶Lietuvos Respublikos 2002 m. gruodžio 10 d. Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo Nr. IX-1253 3 straipsnio 1 dalies 1 punktą, 3 dalis.

⁷Lietuvos Respublikos Kelių transporto kodekso (2005m. gruodžio 23d. įstatymo Nr.X-476 redakcija) 16 straipsnio 2d

⁸Lietuvos Respublikos Kelių transporto kodekso (2009m. gruodžio 17d. įstatymo Nr.XI-573 redakcija) 16 straipsnio 2d

Pagal audito metu surinktus duomenis nenustatyta, kad, rengiant Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2007 m. rugsėjo 28 d. sprendimą Nr. TS-318 „Dėl vietinio keleivinio transporto kainų tvirtinimo“ ir 2008 m. birželio 27 d. sprendimą Nr. TS-197 „Dėl keleivių vežimo kelių transportu reguliariais reisais bilietų kainų nustatymo“, būtų atsižvelgta į konkrečius maršrutus, keleivių srautus bei aptarnavimo intensyvumą, kaip reikalavo tuo metu galioję Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso nuostatos.

1. Pavyzdys:

1. Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2007 m. rugsėjo 28 d. sprendimo Nr. TS-318 „Dėl vietinio keleivinio transporto kainų tvirtinimo“ UAB „Kėdibusas“ 2007 m. rugsėjo 14 d. aiškinamajame rašte nurodyta, kad sprendimo projekto esmė: „*padidinti vietinio keleivinio transporto tarifus, kurie minimaliai padengs sąnaudas ir sumažins 2008 m. nuostolį nuo 1760 iki 607 tūkst. Lt*“. Laukiamas rezultatas: *atsiras galimybė padidinti darbuotojų atlyginimus, tuo pačiu sumažės rajono savivaldybės pagal visuomenės aptarnavimo sutartį kompensuojamų nuostolių suma*.

2. Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2008 m. birželio 27 d. sprendimo Nr. TS-197 „Dėl keleivių vežimo kelių transportu reguliariais reisais bilietų kainų nustatymo“ UAB „Kėdibusas“ 2008 m. birželio 11 d. aiškinamajame rašte nurodyta, kad sprendimo projekto esmė: „*padidinti vietinio keleivinio transporto tarifus, kurie minimaliai padengs sąnaudas ir sumažins 2008 m. nuostolį nuo 902 iki 502 tūkst. Lt*“. Laukiamas rezultatas: *sumažės UAB „Kėdibusas“ pagrindinės veiklos nuostolis, tuo pačiu sumažės rajono savivaldybės pagal visuomenės aptarnavimo sutartį kompensuojamų nuostolių suma*.

Pateikta informacija apie galiojančias kainas ir tarifus kituose Respublikos miestuose ir rajonuose, pateiktos bilietų kainų skaičiuotės ir dokumentai apie bendrovės ekonominius rodiklius, tačiau apie konkrečius maršrutus, keleivių srautus ar aptarnavimo intensyvumą duomenų nepateikta.

Taigi darytina išvada, kad keleivių vežimo reguliariais reisais vietinio susisiekimo maršrutais kainos ir tarifai turėjo būti nustatomi ir jie peržiūrimi ne tik atsižvelgiant į atitinkamo laikotarpio galiojančias imperatyvias normas, bet ir kitas, kodekso leidžiamas savivaldybės tarybos patvirtintas nuostatas. Kadangi kainų ir tarifų dydžių nustatymą sąlygoja įvairūs veiksniai, visais atvejais turi būti įteisintos konkrečios šių kainų ir tarifų nustatymo bei jų peržiūrėjimo savivaldybėje aplinkybės, kriterijai ar priežastys bei jų tvirtinimo procedūros.

Kėdainių rajono savivaldybėje nepatvirtinta keleivių vežimo reguliariais reisais vietinio susisiekimo maršrutais kainų ir tarifų nustatymo tvarka ar metodika, numatanti kainų ir tarifų nustatymo, jų peržiūrėjimo bei tvirtinimo procedūras, kaip reikalauja Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas⁶.

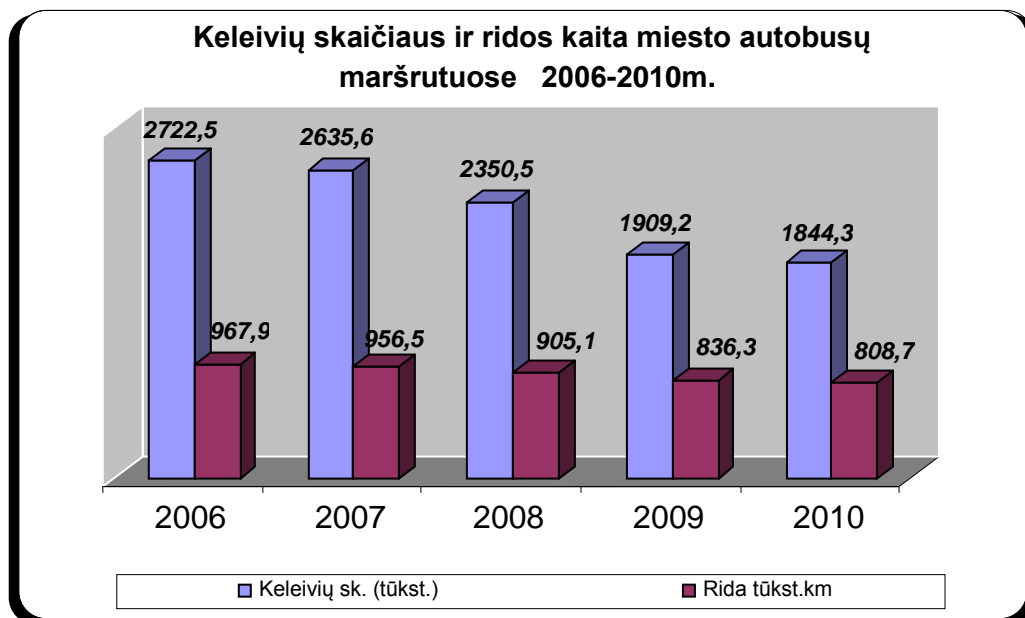
Nenustatyta, kad buvo pasinaudota Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 16 str. suteikta teise, dėl tarifų dydžių peržiūrėjimo, keleivių vežimo tarifų dydžių diferencijavimo, pavyzdžiui nuostolingiausiems miesto ar priemiesčio maršrutams.

2.2. Važiavimo vietiniais maršrutais bilietų kainų ir tarifų didinimo efektyvumas

Audito metu atlikome vietinio reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutais rodiklių analizę (3 priedas).

2.2.1 Miesto autobusų maršrutai

2 diagrama

Per 2006-2010 metus UAB “Kėdubusas” miesto maršrutais per metus keleivių vežė vidutiniškai 2292,4 tūkst. Vidutinė autobusų rida miesto maršrutuose kasmet buvo 894,9 tūkst.km. Rida pakito nežymiai (16,4 proc.), tačiau keleivių skaičius mažėjo pastoviai ir per penkerius metus sumažėjo 32,2 proc. (2 diagrama).

Pajamų už bilietus ir sąnaudų santykis, be PVM

2 lentelė

Metai	Pajamos už bilietus, tūkst.Lt	Sąnaudos tūkst.Lt	Pajamų dalis sąnaudose, proc.	Trūkumas sąnaudoms padengti, tūkst.Lt	Trūkumas, proc.
2006	1547,16	2294,86	67,4	747,69	32,6
2007	1560,47	2566,25	60,8	1005,78	39,2
2008	1896,16	3183,43	59,6	1287,27	40,4
2009	1532,54	2970,10	51,6	1437,56	48,4
2010	1441,36	2901,09	49,7	1459,73	50,3

Pajamos, gautos už bilietus vidutiniškai padengia tik 57,3 proc. patirtų vežėjo sąnaudų. 2006 m. sąnaudoms padengti trūko 747,69 tūkst. Lt pajamų. Tačiau šis trūkumas kasmet augo ir 2010 jau siekė 1459,73 tūkst. Lt.

Trūkstamos pajamos padengiamos dviem tipais. Pirmasis - kompensacijos už teisę į lengvatą turinčių keleivių vežimą, kuomet vežėjui kompensuojama pati lengvata. Antrasis, tai kompensacijos, dengiančios nuostolingus autobusų maršrutus.

Pajamų už bilietus su priskaičiuotomis kompensacijomis ir sąnaudų santykis, be PVM

3 lentelė

Metai	Pajamos už bilietus su priskaičiuotomis kompensacijomis, tūkst.Lt	Sąnaudos tūkst.Lt	Sąnaudų dalis, kurias padengia pajamos už bilietus, proc. (2/3)	Trūkumas sąnaudoms padengti, tūkst.Lt	Trūkumas, proc.
2006	2232,10	2294,86	97,27	62,76	2,73
2007	2308,59	2566,25	89,96	257,67	10,0
2008	2993,63	3183,43	94,04	189,80	5,96
2009	2540,54	2970,10	85,54	429,56	14,46
2010	2402,20	2901,09	82,80	498,89	17,20

Vidutiniškai UAB „Kėdibusas“ miesto maršrutuose kasmet gauna 2495,4 tūkst. Lt pajamų, kurias sudaro pajamos už parduotus bilietus ir priskaičiuotos kompensacijos už lengvatinius bilietus. Sąnaudų vidutiniškai miesto maršrutuose įmonė patiria 2783,1 tūkst. Lt. Sąnaudos sparčiai augo 2006-2008 metais.

Tai nulėmė kuro kainų augimas, darbo užmokesčio didėjimas (dėl minimalaus atlyginimo didėjimo). Pastoviai ridai mažėjant sąnaudos didėjo, 2010 m. lyginant su 2006 m. sąnaudos padidėjo 26,4 proc. Kasmet vidutiniškai 287,7 tūkst. Lt didėja trūkumas sąnaudoms padengti (vidutiniškai 10,3 proc.).

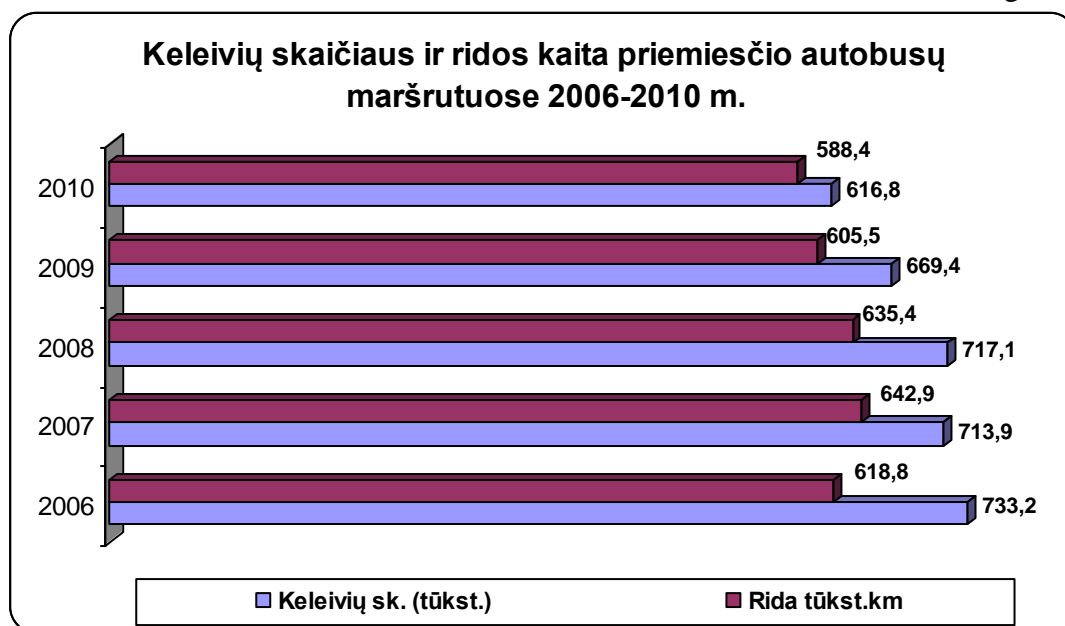
Savivaldybė planuodama einamų metų biudžetą numato asignavimus vietiniams nuostolingiems maršrutams padengti bei kompensacijas dėl lengvatinių keleivių pavežėjimo. Priskaičiuotos ir skiriamos kompensacijos dėl lengvatinio keleivių vežimo pilnai padengiamos iš savivaldybės biudžeto.

Skaičiuojant mieste vienam kilometrui, vidutinės sąnaudos per 2007-2010 metus siekė 3,31 Lt, pajamos padengia 3,29 Lt., t.t. kompensacijos, dėl lengvatinio keleivių vežimo – 1,08 Lt, kompensacijos, dėl dotacijos nuostolingų maršrutų – 0,37Lt., lieka nepadengtos 0,02 Lt kilometro sąnaudų.

2.2.2 Priemiesčio autobusų maršrutai

Per 2006-2010 metus UAB „Kėdibusas“ priemiesčio maršrutais keleivių kasmet vidutiniškai vežė 690,1 tūkst. Vidutinė rida priemiesčio maršrutuose buvo 618,19 tūkst. km. Tiek keleivių skaičius, tiek rida per 2008-2010 metais mažėjo.

3 diagrama

Pajamos, gautos už bilietus padengia du trečdalius patirtų sąnaudų, jos, kaip ir pajamos 2010 metais sumažėjo 12 proc. palyginus su 2008 metais. Trūkumas sąnaudoms padengti nuo 2007 metų fiksuojamas apie 33 proc.

Pajamų už bilietus ir sąnaudų santykis, be PVM

4 lentelė

Metai	Pajamos už bilietus, tūkst.Lt	Sąnaudos tūkst.Lt	Pajamų dalis sąnaudose, proc.	Trūkumas sąnaudoms padengti, tūkst.Lt	Trūkumas, proc.
2006	1058,82	1406,90	75,26	348,08	24,7
2007	1122,86	1678,39	66,90	555,54	33,1
2008	1454,99	2148,86	67,71	693,87	32,3
2009	1317,54	1996,36	66,00	678,82	34,0
2010	1267,88	1902,99	66,63	635,11	33,4

Pajamos, priemiestiniuose autobusų maršrutuose, su priskaičiuotomis kompensacijomis dėl lengvatinio keleivių vežimo, sąnaudas padengia iki 75 proc., tai apie 10 proc. daugiau padengiama sąnaudų nei be kompensacijų.

Pajamų už bilietus su priskaičiuotomis kompensacijomis ir sąnaudų santykis, be PVM

5 lentelė

Metai	Pajamos už bilietus su priskaičiuotomis dėl lengvatų kompensacijomis, tūkst.Lt	Sąnaudos tūkst.Lt	Sąnaudų dalis, kurias padengia pajamos už bilietus, proc. (2/3)	Trūkumas sąnaudoms padengti, tūkst.Lt	Trūkumas, proc.
1	2	3	4	5	6
2006	1146,18	1406,9	81,47	260,72	18,53
2007	1223,23	1678,4	72,88	455,16	27,12
2008	1605,22	2148,9	74,70	543,65	25,30
2009	1479,06	1996,4	74,09	517,30	25,91
2010	1429,31	1903,0	75,11	473,68	24,89

Skaičiuojant priemiesčio vienam kilometrui, vidutinės sąnaudos per 2007-2010 metus siekė 3,13Lt, pajamos padengia 2,98 Lt., t.t. kompensacijos, dėl lengvatinio keleivių vežimo – 0,23 Lt, kompensacijos, dėl nuostolingų maršrutų – 0,66Lt., lieka nepadengtos 0,15 Lt kilometro sąnaudų.

2.2.3 Važiavimo vietiniais maršrutais bilietų kainų ir tarifų analizė.

Audituojamu laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje galiojo skirtingi savivaldybės tarybos sprendimais nustatyti keleivių vežimo reguliariais reisais vietinio susisiekimo maršrutais tarifų dydžiai.

Važiavimo vietiniais maršrutais bilietų kainų ir tarifų pokyčiai 2007 – 2010 metais (Litai su PVM)

6 lentelė

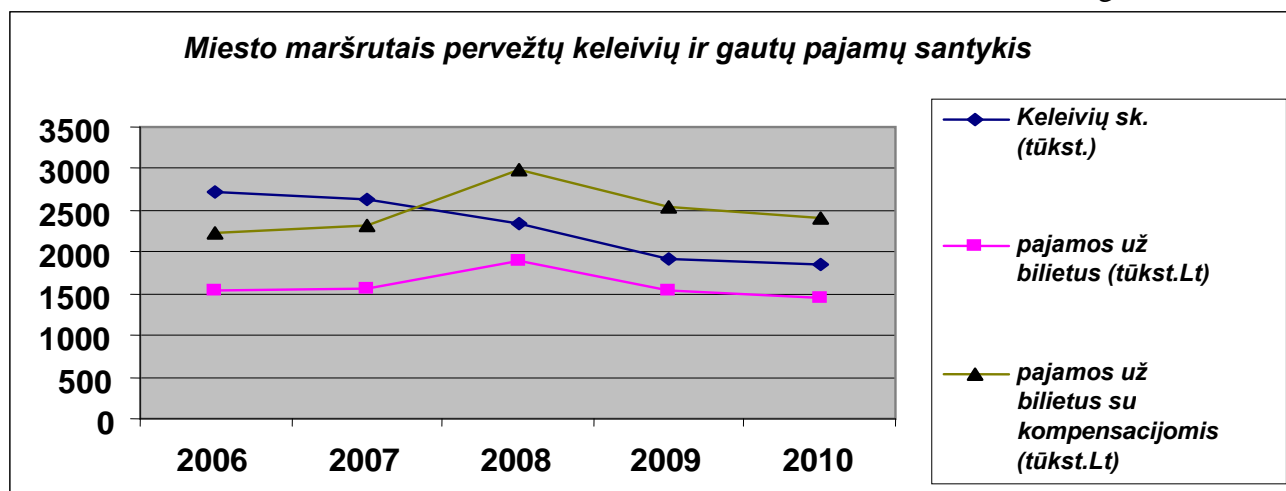
Galiojimo laikotarpis	Iki 2007-11-01	Nuo 2007-11-01	Nuo 2008-08-01
Tarifas už 1 nuvažiuotą km <i>priemiestiniais</i> autobusais	0,16	0,20 (padidėjo 25 proc.)	0,25 (padidėjo 25 proc.)
Vienkartinio bilieto kaina <i>miesto</i> maršrutiniais autobusais	0,90	1,20 (padidėjo 33 proc.)	1,70 (padidėjo apie 42 proc.)
Vienkartinio bilieto, parduodamo autobuse, kaina <i>miesto</i> maršrutiniais autobusais	1,00	1,50 (padidėjo 50 proc.)	2,00 (padidėjo 33 proc.)
Terminuotas vardinis miesto bilietas (su teise važiuoti visomis savaitės dienomis)	45,00	60,00 (padidėjo 33 proc.)	80,00 (padidėjo 33 proc.)
Terminuotas vardinis miesto bilietas (su teise važiuoti darbo dienomis)	40,00	50,00 (padidėjo 25 proc.)	65,00 (padidėjo 30 proc.)
Vienkartinio bilieto maršrutiniu taksi	0,90	1,20 (padidėjo 33 proc.)	1,70 (padidėjo apie 42 proc.)

Šaltinis - Kėdainių rajono savivaldybės tarybos sprendimai 2004-11-26 Nr. TS-425; 2007-09-28 Nr. TS-318; 2008-06-27 Nr. TS-197

Pagal 6 lentelėje pateiktus duomenis, savivaldybės tarybos 2007 m. rugsėjo 28 d. sprendimu Nr. TS-318 miesto maršrutiniais autobusais vienkartinio važiavimo bilieto kainą buvo padidinta 33 proc., vienkartinio bilieto, parduodamo autobuse, kaina išaugo 50 proc., terminuoto vardinio miesto bilieto su teise važiuoti darbo dienomis kaina padidėjo 25 proc.

Savivaldybės tarybos 2008 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. TS-197 padidinus vienkartinio važiavimo kainą - miesto maršrutiniais autobusais bilieto kaina padidėjo apie 42 proc., kitų rūšių bilietų kainos išaugo 30-33 proc.

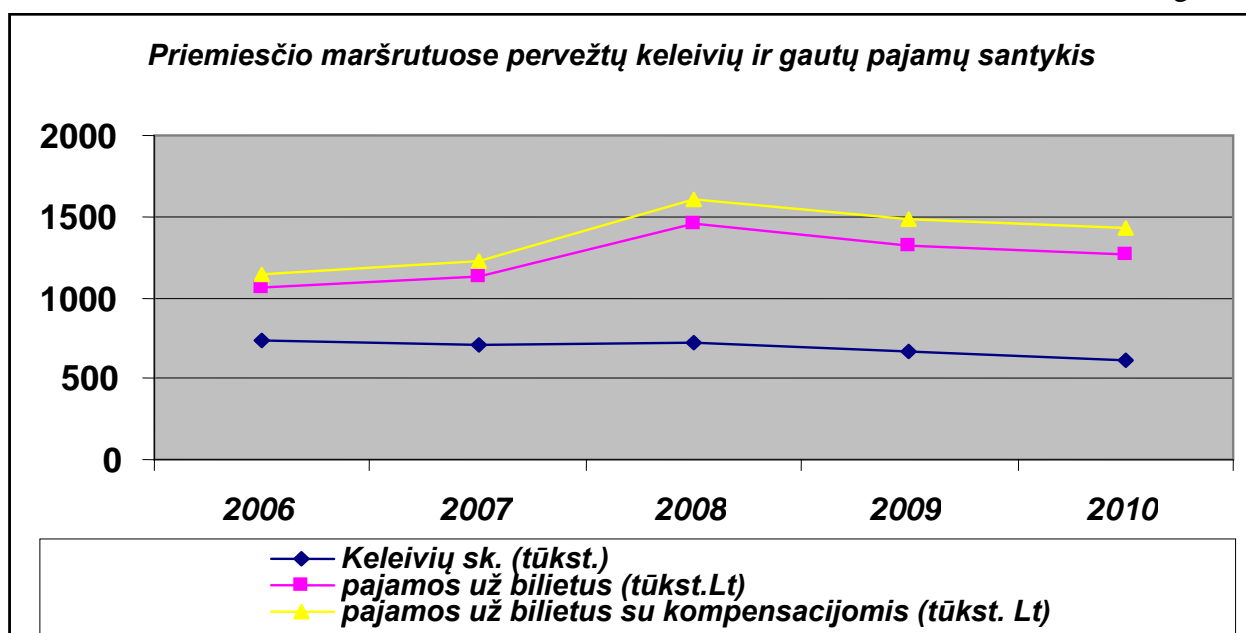
4 diagrama

2008 metais pajamos už bilietus miesto maršrutuose išaugo 21 proc., tačiau jau sekančiais metais pajamos sumažėjo 26 proc., kadangi nuo 2009 metų tendencingai mažėja pervežamų keleivių skaičius.

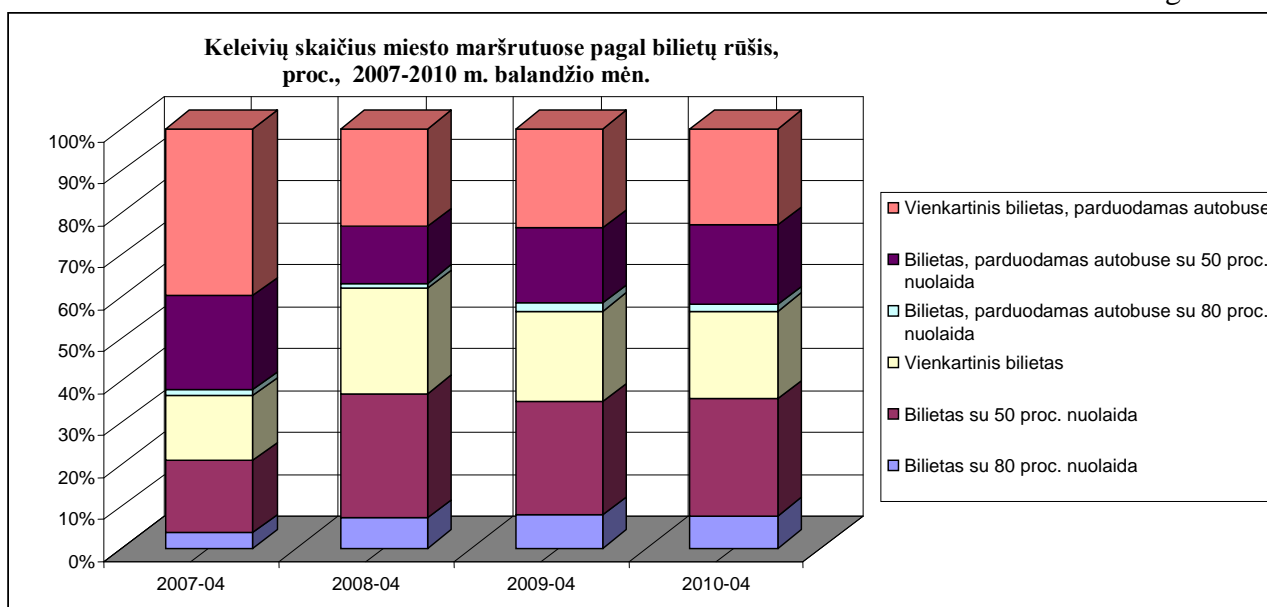
Vertinant tarifų dydžių didėjimą už 1 nuvažiuotą kilometrą priemiestiniais autobusais ir kokią tai padarė įtaką gautoms vežėjo pajamoms, galima teigti, kad tarifų nuo 2007 m. lapkričio 1 d. ir nuo 2008 m. rugpjūčio 1 d. padidinimas, turėjo įtakos šio rodiklio augimui (5 diagrama). Keleivių skaičius ir pajamos 2008 m. išaugo, o 2009 m. ir 2010 m. lieka stabilios.

5 diagrama

Analizuojant pagal atskiras parduodamų bilietų rūšis miesto maršrutuose nustatyta, kad didinant vienkartinio bilieto kainą, kasmet jų parduodama tiek autobuse, tiek spaudos kioskuose mažiau (per 2007-2010 m. – 11,4 proc.), bet auga bilietų kiekis, parduodamas su nuolaida.

6 diagrama

Esant vienkartinio bilieto kainos skirtumui tarp vienkartinio bilieto parduodamo autobuse ir spaudos kioskuose, keleiviai pasirenka važiavimą maršrutiniu taksi arba perka bilietą spaudos kioskuose.

Važiavimui maršrutiniu taksi yra nustatyta viena vienkartinio bilieto kaina (1,70 Lt).

Kėdainių rajono savivaldybės tarybos sprendimais keleivių vežimo susisiekimo maršrutais kainos ir tarifai tvirtinami su pridėtinės vertės mokesčiu. Didėjantis PVM tarifas, esant nekintamai keleivių vežimo kainai, mažina realias vežimo pajamas ir yra kompensuojamas vežėjo pelno sąskaita, nes *pajamomis nepripažįstamas (...) pridėtinės vertės mokestis*, kadangi tai nėra įmonės gaunama ekonominė nauda ir šios sumos nedidina nuosavo kapitalo⁹. Taigi, didėjant PVM tarifui ir nekintant keleivių vežimo kainai, mažėja vežėjo PVM mokėtojo, teikiančio būtinas keleivių vežimo paslaugas, pajamos ir atitinkamai didėja patirti nuostoliai, kurie kompensuojami iš savivaldybės biudžeto lėšų (4 priedas).

2 Pavyzdys:

Iki 2008-12-31 galiojo Lietuvos Respublikos Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo nuostatos, pagal kurias keleivių vežimo savivaldybių nustatytais reguliaraus susisiekimo maršrutais paslaugos buvo apmokestinamos, taikant lengvatinį 5 proc. PVM tarifą. Taigi, vežėjo PVM mokėtojo pajamos už vieną parduotą vienkartinio važiavimo miesto autobusu bilietą 2008 m. gruodžio mėn. be pridėtinės vertės mokesčio sudarė 1,62 Lt, nes savivaldybės tarybos 2008 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. TS-197 patvirtinta bilieto kaina 1,70 Lt (1,62 + 5% PVM);

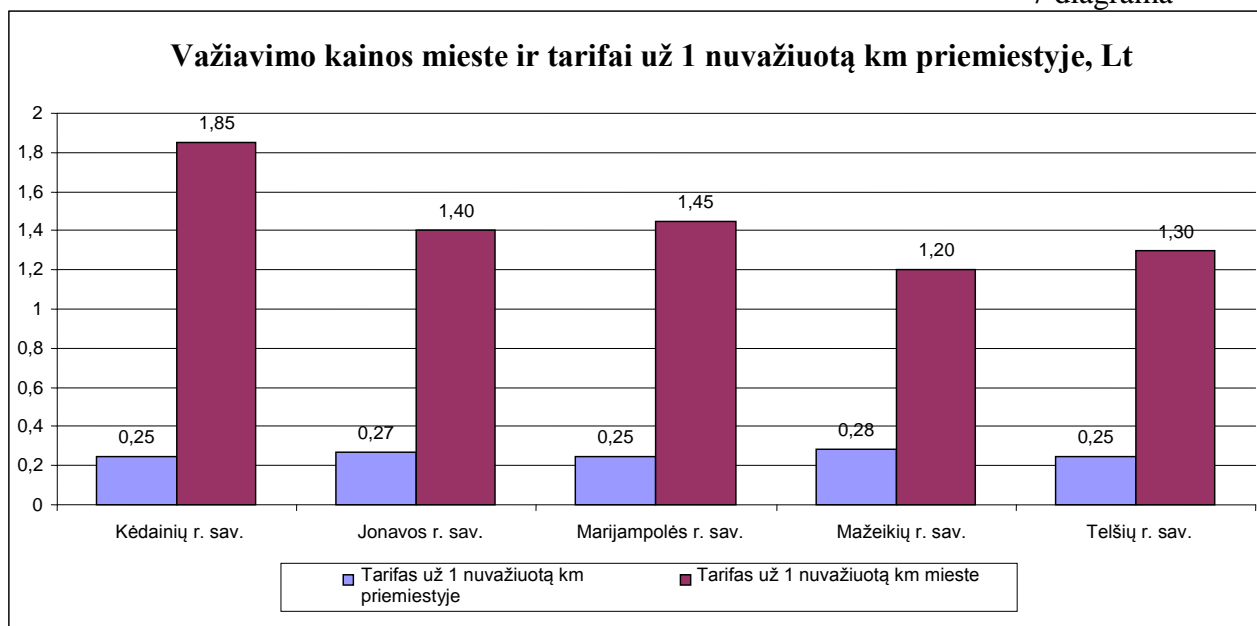
Nuo 2009-01-01, įsigaliojus Lietuvos Respublikos Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo pakeitimams, panaikintas minėtų paslaugų apmokestinimui taikytas 5 proc. lengvatinis tarifas, tokias paslaugas apmokestinant standartiniu PVM tarifu, kurio dydis 2009-01-01 - 2009-08-31 laikotarpiu buvo 19 proc. Taigi, vežėjo PVM mokėtojo pajamos (tebegaliojant 2008-06-27 sprendimu Nr. TS-197 patvirtintai 1,70 Lt dydžio kainai) už vieną parduotą vienkartinio važiavimo miesto autobusu bilietą 2009 m. sausio-rugpjūčio mėn. be pridėtinės vertės mokesčio sudarė 1,43 Lt (1,43 + 19% PVM= 1,70Lt).

Nuo 2009-09-01 LR Pridėtinės vertės mokesčio įstatymu nustatytas standartinio PVM tarifo dydis 21 proc. Taigi, tebegaliojant 1,70 Lt dydžio vienkartinio važiavimo mieste kainai, pajamos už vieną parduotą vienkartinio važiavimo miesto autobusu bilietą be PVM sudaro 1,40 Lt (1,40 + 21% PVM=1,70 Lt).

Preliminariais skaičiavimais 2010 m. vežėjas iš miesto maršrutų gauna apie 405,7 tūkst. Lt pajamų mažiau, dėl 16 proc. padidėjusio PVM tarifo (2010 m. mieste pervežta 1844,3 tūkst. keleivių, vadinasi preliminariais duomenimis parduota 1844,3 tūkst. vienkartinį bilietų (1,62 Lt-1,40 Lt)x1844300 = 405746 Lt).

Siekiant palyginti keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais organizavimo sistemas skirtingose savivaldybėse, audito metu buvo domėtasi galiojančiomis keleivių vežimo vietinio reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutais kainomis ir tarifais savivaldybėse, turinčiose panašų gyventojų skaičių (16900 gyventojų skaičiaus skirtumas buvo laikomas panašiu skaičiumi).

7 diagrama

Palyginus minėtose savivaldybėse 2010 m. galiojusias vienkartinio važiavimo kainas mieste (7 diagrama), nustatyta, kad Kėdainių rajono savivaldybėje tuo laikotarpiu galioję keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais kainos buvo didžiausios.

⁹ VŠĮ Lietuvos Respublikos apskaitos instituto direktoriaus 2007 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. VAS-3 patvirtinto 10-ojo verslo apskaitos standarto „Pajamos“, 5 punktas.

Pastebėta, kad Kėdainių ir Marijampolės rajonų savivaldybėse galioja nustatytos važiavimo miesto maršrutiniais autobusais bilietų kainos, kai bilietai perkami autobusuose. Palyginus penkių savivaldybių 2010 m. duomenis, galiojusius vienkartinio važiavimo tarifus priemiestyje (7 diagrama), nustatyta, kad Kėdainių rajono savivaldybėje tuo laikotarpiu galioję kelevių vežimo vietinio (priemiesčio) susisiekimo maršrutais kaina buvo 0,25 Lt, kaip Telšių rajono, Marijampolės savivaldybėse.

2.3. Vietinio susisiekimo maršrutų organizavimas

Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksas, reguliuojantis kelevių vežimo organizavimą, įpareigoja savivaldybių institucijas užtikrinti, kad visuomenei būtų teikiamos būtinos kelevinio kelių transporto paslaugos, nors tokių paslaugų teikimas komerciškai vežėjams būtų nenaudingas. Be to kodekse nustatytas paslaugų organizavimo principas - savivaldybių institucijos užtikrina *bendrus interesus tenkinančių kelevinio kelių transporto viešųjų paslaugų* teikimą, kuriuo, atsižvelgdami į savo komercinius interesus, vežėjai neprisiimtų arba neprisiimtų tokiu mastu ar tokiomis pačiomis sąlygomis negaudami atlygio, vadovaudamasi Reglamentu (EB) Nr. 1370/2007¹⁰ (įsigaliojo 2009-12-28).

Sprendimų šiais klausimais priėmimą taip pat reglamentuoja ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro priimti teisės aktai:

- sprendimus (...) vežti kelevius vietinio reguliaraus susisiekimo autobusų ir troleibusų maršrutais, maršrutų organizavimo, atsižvelgdamos į savivaldybių finansines galimybes, - priima (...) savivaldybių institucijos¹¹ (galiojo nuo 2003-03-29 iki 2010-07-24);
- sprendimus (...) vežti kelevius vietinio reguliaraus susisiekimo autobusų ir troleibusų maršrutais, maršrutų ar maršrutų tinklo savivaldybės administruojamoje teritorijoje organizavimo, atsižvelgdamos į savivaldybių finansines galimybes, – priima (...) savivaldybių institucijos¹² (įsigaliojo 2010-07-25).
- vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutai nustatomi, keičiami ir panaikinami atitinkamos savivaldybės institucijos arba jos įgaliotos įstaigos iniciatyva (...)¹³

Savivaldybės vykdomoji institucija (savivaldybės administracijos direktorius) vykdydama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu jai pavestas funkcijas, priima sprendimus dėl kelevių vežimo vietinio reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutais, maršrutų ar maršrutų tinklo organizavimo. Kėdainių rajono savivaldybės administracijai teisės aktais pavestų kelevinio transporto veiklos klausimų sprendimą organizuoja ir koordinuoja savivaldybės administracijos Turto valdymo skyrius.

Turto valdymo skyrius, vadovaujantis pateikta UAB „Kėdubusas“ informacija apie kelevių srautus miesto autobusų maršrutuose teikia pasiūlymus savivaldybės administracijos direktoriui. Maršrutai priemiesčio autobusuose peržiūrimi atsižvelgiant į mokyklų, įstaigų prašymus, gyventojų pageidavimus. Tačiau skyrius būdamas atsakingas už kelevių srautų analizę ir pasiūlymų kelevinio transporto maršrutų optimizavimui teikimą (*pagal nuostatus*), kartu su vežėjais turi atlikti stebėjimus, rinkti duomenis kelevinio kelių transporto paslaugų ekonomiškumui ir kokybei užtikrinti.

¹⁰ LR Kelių transporto kodekso (2009 m. gruodžio 17 d. įstatymo Nr. XI-573 redakcija) 171 straipsnio 1 dalis.

¹¹ LR Susisiekimo ministro 2003 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. 3-154 patvirtintos Kelevinio kelių transporto vežėjų nuostolių, susidariusių dėl būtinų kelevinio kelių transporto paslaugų teikimo visuomenei, kompensavimo tvarkos, 2 punktas.

¹² LR Susisiekimo ministro 2010 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 3-457 patvirtinto Nuostolių, patirtų vykdant kelevinio kelių transporto viešųjų paslaugų įsipareigojimus, kompensacijos apskaičiavimo tvarkos aprašo 3 punktas.

¹³ LR Susisiekimo ministro 2006 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. 3-62 patvirtintų Leidimų vežti kelevius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais išdavimo taisyklių 10 punktas.

Nustatyta, kad audituojamu laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybės administracijos direktorius savo sprendimais keitė tiek miesto, tiek priemiesčio maršrutus, patvirtindamas naujus miesto autobusų maršrutų sąrašus. 2006-02-14 įsakymu Nr. AD-1-128 buvo patvirtinta 47 maršrutai, iš jų 24 mieste; 2008-07-01 įsakymu Nr. AD-1-782 patvirtinti 43 maršrutai, iš jų 20 mieste; 2011-02-08 įsakymu Nr. AD-1-222 patvirtinti 42 maršrutai, iš jų 20 mieste.

Siekiant įvertinti priimtų sprendimų efektyvumą ir rezultatyvumą, buvo analizuotas UAB „Kėdibusas“ 2009 - 2011 m. atskirų mėnesių pajamų ir sąnaudų kitimas, keičiantis miesto maršrutų ir priemiesčio maršrutų ridai.

2.3.1 Miesto maršrutai

UAB „Kėdibusas“ atlieka maršrutų srautų tyrimus. Tyrimų išvados ir pasiūlymai teikiami savivaldybės turto valdymo skyriui dėl eismo tvarkaraščio pakeitimo. Per 2010 m. buvo tirti 1-ojo, 2-ojo, 3-ojo ir 7-ojo miesto autobusų maršrutų srautai. 2011 m. tirti 1-ojo, 4-ojo ir 6-ojo autobusų maršrutai.

3Pavyzdys

2010 m. atlikti šie miesto maršrutų eismo tvarkaraščių pakeitimai:

nuo birželio 14 d. iki rugpjūčio 31 d. nevažiuoti 3-uju maršrutu „AB „Lifosa“ – Vilainiai – Ligoninė – Justinavos sodai“;

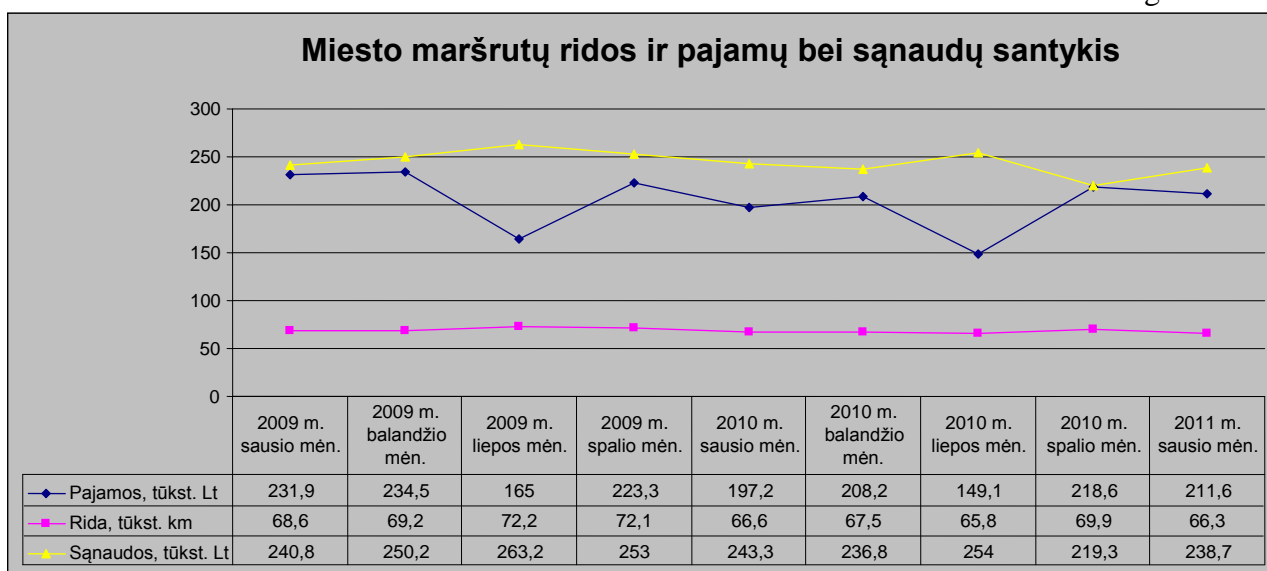
nuo birželio 28 d. iki rugpjūčio 31 d. nevažiuoti 2-ojo autobusų maršruto „Autobusų stotis – AB „Lifosa“ pagal II-o grafiko eismo tvarkaraštį -5.27 ir 7.05 val.;

pakeisti 7-ojo autobusų maršruto „Autobusų stotis – Ligoninė“ V grafiko I ir II pamainos eismo tvarkaraščiai ;

nuo spalio 11 d. nevažiuoti 1-uju maršrutu „Autobusų stotis - Daškoniai – Kuro tiekimo bazė“ pagal III grafiko eismo tvarkaraštį 17.18 val.; nuo lapkričio 2d. nevažiuoti III grafiku 7.50 val. – kiekvieną dieną, 8.55 val. – darbo dienomis ir sekmadieniais, o 17.15 val. važiuoti iki Kuro tiekimo bazės.

Priimti sprendimai dėl kai kurių miesto maršrutų koregavimo (reisų sumažinimas vasaros mėnesiais, reiso darbo laiko pradžios ir pabaigos pakeitimai) neženkliai keitė bendrą miesto maršrutų ridą, todėl neturėjo įtakos bendram vežėjo pajamų ir sąnaudų lygiui miesto maršrutuose.

8 diagrama

2.3.2 Priemiesčio maršrutai

Priemiesčio maršrutuose buvo keičiami reisai atsižvelgiant į mokinių mokslo metus ir atostogas, keleivių vykimą į kolektyvinius sodus. Atskiras autobusų maršrutų eismo tvarkaraštis tvirtinamas moksleivių atostogų metu.

4Pavyzdys

UAB „Kėdibusas“ per 2010 m. keitė priemiestinio maršrutų eismo tvarkaraščius:

Nuo 2010-08-30 nevažiuoti

76-uju maršrutu „Kėdainiai – Pašiliai – Labūnava“ 19.58 val.

77-uju maršrutu „Kėdainiai – Apytalaukio“ 19.40 val.

Nuo 2010-10-11 nevažiuoti

77-uju maršrutu „Kėdainiai – Apytalaukio“ 17.26 val.

76-uju maršrutu „Kėdainiai – Pašiliai – Labūnava“ 17.50 val.

Nuo 2010-11-02 nevažiuoti

62-uju maršrutu „Kėdainiai – Labūnava“ 16.14 val. – poilsio dienomis;

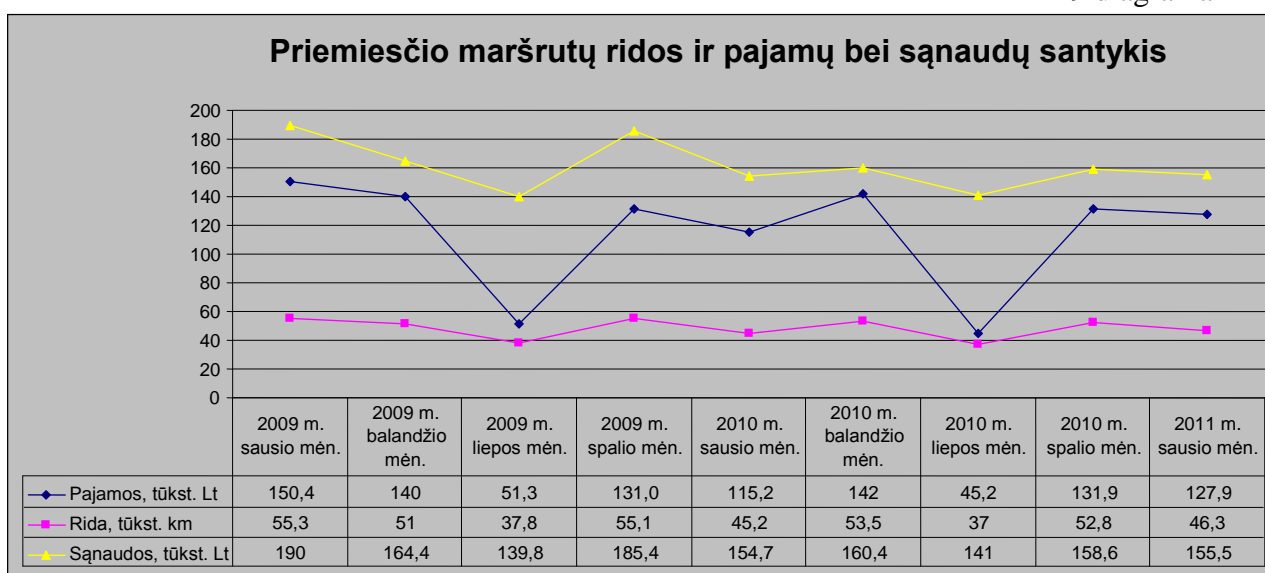
74-uju maršrutu „Kėdainiai – Šventybrastis“ 13.10 val. – poilsio dienomis;

76-uju maršrutu „Kėdainiai – Pašiliai – Labūnava“ 7.42 ir 12.50 val. – poilsio dienomis, 9.00 ir 10.43 val. – kiekvieną dieną;

77-uju maršrutu „Kėdainiai – Apytalaukio“ 8.30 val. – kiekvieną dieną.

Priimti sprendimai dėl atskirų mėnesių priemiesčio maršrutų koregavimo pakeitė bendrą priemiesčio maršrutų ridą, sumažino sąnaudas, tačiau vežėjo uždirbamos pajamos atskirais mėnesiais labai svyravo, ypatingai mažai pajamų surinkta liepos mėnesiais.

9 diagrama

Atkreiptinas dėmesys, kad vežėjas, siekdamas gauti didesnes nuostolių kompensavimo sumas, gali būti nesuinteresuotas analizuoti keleivių srautus ir inicijuoti jo aptarnaujamų maršrutų pakeitimus. Todėl tik teisės aktų nustatyta tvarka įtvirtintos keleivių srautų periodinio tyrimo, maršrutų poreikio mieste ir priemiestyje analizės procedūros, vykdomos kartu su keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais kainų ir tarifų vertinimu (*neatmetant galimybės pasinaudoti dispozityvia Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso nuostata dėl skirtingų tarifų dydžių priemiesčio maršrutams nustatymo*), mūsų nuomone, gali būti priemonė, padedanti efektyviau ir racionaliau naudoti savivaldybės biudžeto lėšas, skirtas keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais nuostolių kompensavimui.

Audito metu atlikta analizė parodė, kad išsami ir periodinė tiek miesto, tiek priemiesčio maršrutų peržiūra, vertinant kiekvieno jų nuostolingumą ir poreikį, gali sudaryti sąlygas efektyviau ir racionaliau naudoti savivaldybės biudžeto lėšas, kompensuojant patirtus vežėjo nuostolius.

3. Savivaldybės biudžeto lėšų naudojimas, kompensuojant vežėjų patirtus nuostolius ir kompensacijos už lengvatinį keleivių vežimą.

Kompensacijų už teikiamas kelių transporto viešąsias paslaugas mokėjimui Kėdainių rajono savivaldybės 2011 metų biudžete rajono tarybos 2011 m. vasario 4 d. sprendimu Nr. TS-4 patvirtinta: kompensacijos už lengvatinį keleivių vežimą 2913,0 tūkst. Lt., už nuostolingų autobusų priemiestiniuose maršrutuose kompensavimas – 700 tūkst. Lt.

Kasmet rajono savivaldybės biudžete patvirtinami asignavimai, Vietos savivaldos įstatymu jai pavestai funkcijai vykdyti.

Asignavimai iš savivaldybės biudžeto už lengvatinį keleivių vežimą ir nuostolingų maršrutų kompensavimą (tūkst.Lt)

7 lentelė

Eilės Nr.	Išlaidų straipsnis	2007m.	2008m.	2009m.	2010m.	2011m.
1.	Kompensacijos už lengvatinį keleivių vežimą	1600,0	2272,1	3590,0	2961,0	2913,0
1.1.	t.t. UAB „Kėdibusas“	740,0	1080,8	2090,0	1500,0	1450,0
1.2	Krakių ŽŪB	49,0	54,1	55,0	60,0	50,0
1.3	Švietimo įstaigoms	721,7	1043,6	1337,0	1293,0	1310,0
1.4.	Kėdainių spec. m-la	9,0	11,4	15,0	15,0	-
1.5	Kėdainių PRC	75,0	79,7	90,0	90,0	100,0
1.6	V.Šeškevičiaus individuali įmonė	-	2,4	3,0	3,0	3,0
	Aristavos ŽŪB	5,3				
2.	UAB“Kėdibusas“ nuostolių važiavimo maršrutų kompensavimas	500,0	607,0	1250,0	956,3	700,0

3.1 Kompensacijos dėl nuostolingų maršrutų padengimo.

Kompensacijų poreikis miesto maršrutų nuostoliams padengti kasmet didėja, per keturis metus padidėjo 70 proc. Vidutiniškai kompensacijų trūkumas miesto nuostolingų maršrutų išlaidoms padengti siekė apie 63,6 tūkst. Lt per metus. Negautų kompensacijų, tik už einamus metus, kasmet mažėja ir 2010m. trūkumas siekia tik 1,7 proc.

Priskaičiuotos ir gautos kompensacijos dėl nuostolingų miesto maršrutų 2007-2010 m., be PVM

8 lentelė

Metai	Kompensacijų poreikis, tūkst. Lt	Gautos kompensacijos, tūkst. Lt	Kompensacijos trūkumas, tūkst. Lt *	Trūkumas, proc.
2007	293,1	195,0	98,1	33,5
2008	338,9	243,0	95,9	28,3
2009	433,6	381,6	52,0	12,0
2010	498,9	490,5	8,4	1,7

*Kompensacijų trūkumas paskaičiuotas tik einamiems metams.

Kompensacijų poreikis nuostoliams dengti priemiestiniuose maršrutuose augo iki 2009 metų. Kompensacijų poreikis dėl nuostolingų maršrutų 2009 m. ir 2010 m. už einamus metus patenkintas.

Priskaičiuotos ir gautos kompensacijos dėl nuostolingų priemiesčio maršrutų 2007-2010m., be PVM

9 lentelė

Metai	Kompensacijų poreikis, tūkst. Lt	Gautos kompensacijos, tūkst. Lt	Kompensacijų trūkumas, tūkst. Lt *	Trūkumas, proc. *
2007	429,1	285,0	144,1	33,6
2008	509,0	364,0	145,0	28,5
2009	513,2	512,1	1,1	0,2
2010	473,7	465,8	7,9	1,70

*Kompensacijų trūkumas paskaičiuotas tik einamiems metams.

Audito metu atlikome analizę 2006-2010 m. pagal atskirus mėnesius, kaip kito priskaičiuojama kompensacijų suma nuostolingiems maršrutams dengti. Visais metais nuostolingiausi mėnesiai yra birželis, liepa, rugpjūtis. Tuo laikotarpiu ryškiai sumažėja keleivių skaičius, kadangi atostogauja moksleiviai (3,4 priedai).

3.2. Sudarytų keleivių vežimo sutarčių teisėtumas

Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministro 2010-07-20 įsakyme Nr. 3-457 „Dėl nuostolių, patirtų vykdant keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų įsipareigojimus, kompensacijos apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 3 str. reglamentuota, kad „Sprendimus dėl būtinumo teikti visuomenei viešąsias keleivinio kelių transporto paslaugas – vežti keleivius vietinio reguliaraus susisiekimo autobusų ir troleibusų maršrutais, maršrutų ar maršrutų tinklo savivaldybės administruojamoje teritorijoje organizavimo, atsižvelgdamos į savivaldybių finansines galimybes, – *priima, parenka vežėjus ir sudaro viešųjų paslaugų teikimo sutartis su vežėjais savivaldybių institucijos.*

Kėdainių rajono savivaldybės administracija sudarė sutartis su UAB „Kėdibusas“ :

1. **2011 m. kovo 2d.** Viešųjų paslaugų teikimo vežti keleivius vietinio reguliaraus susisiekimo maršrutais sutartis Nr.VP-110 – 2011 m. kompensuoti iki **700 tūkst. Lt** vežėjo nuostolius, susidarančius teikiant viešąsias keleivinio kelių transporto paslaugas už keleivių vežimą vietinio (priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutais ir (...) sumokėti iki **1450,0 tūkst. Lt** už keleivių, turinčių įstatymu suteiktą teisę į lengvatas, vežimą.
2. **2010 m. vasario 2d.** Visuomenės aptarnavimo sutartis Nr. VP-61 – 2010 m. kompensuoti **iki 956,3 tūkst. Lt** vežėjo nuostolius, bei sumokėti iki **1500,0 tūkst. Lt** už keleivių, turinčių įstatymu suteiktą teisę į lengvatas, vežimą.
3. **2009 m. kovo 12d.** Visuomenės aptarnavimo sutartis Nr. VP-90 – 2009 m. kompensuoti **iki 1550 tūkst. Lt** vežėjo nuostolius, bei sumokėti iki **2090,0 tūkst. Lt** už keleivių, turinčių įstatymu suteiktą teisę į lengvatas, vežimą. Pagal rajono Tarybos 2009 m. gegužės 22 d. sprendimą Nr. TS-155 kompensacijos suma sumažinta iki **1250,0 tūkst. Lt**.
4. **2008 m. sausio 31d.** Visuomenės aptarnavimo sutartis Nr. VP-31 – 2008 m. kompensuoti **iki 607 tūkst. Lt** vežėjo nuostolius, bei sumokėti iki **1000,0 tūkst. Lt** už keleivių, turinčių įstatymu suteiktą teisę į lengvatas, vežimą.

Sudarytose sutartyse su UAB „Kėdibusas“, pagal kurias yra teikiamos keleivių vežimo paslaugos, numatyti punktai dėl kompensavimo teikimo, sąskaitų pateikimo, atsiskaitymo, ataskaitų ir kitų dokumentų, patvirtinančių vežėjo nuostolius, pateikimo terminai. Sutartys galioja iki einamųjų metų gruodžio 31 d.

Rajono Tarybos 2009 m. gegužės 22 d. sprendimu Nr. TS-155 UAB „Kėdibusas“ patvirtinta kompensacijų suma nuostoliams dengti 1250,0 tūkst. Lt.

Tačiau per 2009 metus Kėdainių rajono savivaldybės administracija pervedė bendrovei 893700,26 Lt ir liko skolinga 2009m. gruodžio 31 d. – 356299,74 Lt. Ši skola yra suderinta ir patvirtinta skolų suderinimo 2010-02-02 aktu Nr.S-181.

Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. vasario 12 d. sprendimu Nr. TS-35 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės 2010 metų biudžeto tvirtinimo“ patvirtinta kompensacijos suma nuostolių padengimui 956,3 tūkst. Lt. Tokią sumą Kėdainių rajono savivaldybės administracija įsipareigojo kompensuoti 2010 m. vasario 24 d. pasirašytoje Visuomenės aptarnavimo sutartyje Nr. VP-61.

UAB „Kėdibusas“ patirti ir kompensuoti nuostoliai per 2010 metus

10 lentelė

Dokumento data	Sąskaitos Nr.	Kurio laikotarpio nuostoliai	Patirta nuostolių suma, Lt		Kompensuoti nuostoliai, Lt	
			Per mėn.	Nuo metų pradžios	Suma, Lt	Data
2010-01-31	1	2010 m. sausio mėn.	85555,86	85555,86	85555,86	2010-04-15
2010-02-28	2	2010 m. vasario mėn.	58588,48	144144,34	58588,48	2010-04-15
2010-03-31	3	2010 m. kovo mėn.	59673,28	203817,62	59673,28	2010-05-17
2010-04-30	4	2010 m. balandžio mėn.	47005,20	250822,82	47005,20	2010-06-04
2010-05-31	5	2010 m. gegužės mėn.	34332,98	285155,80	34332,98	2010-07-16
2010-06-30	6	2010 m. birželio mėn.	133261,58	418417,38	133261,58	2010-07-29
2010-07-31	7	2010 m. liepos mėn.	181582,88	600000,26	181582,88	2010-09-07
2010-07-31	8	2010 m. liepos mėn.	19171,26	619171,52		
2010-08-31	9	2010 m. rugpjūčio mėn.	176022,72	795194,24		
2010-09-30	10	2010 m. rugsėjo mėn.	22977,20	818171,44		
2010-10-31	11	2010 m. spalio mėn.	27391,66	845563,10		
2010-12-31	12	2010 m. lapkričio mėn.	46096,39	891659,49		
2010-12-31	13	2010 m. gruodžio mėn.	80912,00	972571,49		
Iš viso:			972571,49		600000,26	

Dėl būtinų keleivinio kelių transporto paslaugų teikimo visuomenei UAB „Kėdibusas“ 2010 metais patyrė tokius nuostolius, kurie yra įforminti pagal Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2003 m. kovo 13 d. įsakymu Nr.3-154 ir 2010 m. liepos 20 d. įsakymu Nr.3-457 patvirtintą tvarkos aprašą.

Kėdainių rajono savivaldybės administracija per 2010 metus už patirtus nuostolius UAB „Kėdibusas“ yra kompensavusi:

- pagal sąskaitas, išrašytas už 2009 m. – 356 299,74 Lt
- pagal sąskaitas, išrašytas už 2010 m. – 600 000,26 Lt

Viso 956 300,00 Lt

Kėdainių rajono savivaldybės administracija 2010 metais priėmė sąskaitas iš UAB „Kėdibusas“ už patirtus nuostolius 600000,26 Lt sumai. Daugiau sąskaitų nepriėmė, motyvuodami, kad biudžete numatyta suma kompensuota. 2010 m. sutartyje numatyta kompensuoti iki 956,3 tūkst. Lt.

Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2009-02-27 sprendimu Nr.TS-2 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės biudžeto sudarymo, vykdymo ir atskaitomybės taisyklių patvirtinimo“ 25 punktu „...“, sudarydami programų sąmatas, asignavimų valdytojai turi užtikrinti,

kad jų praėjusių metų įsiskolinimai pagal priimtus įsipareigojimus būtų padengti planuojamais metais, neviršijant tiems metams skirtų savivaldybės biudžeto asignavimų“, savivaldybės administracija planuodama 2010 m. biudžetą turėjo įvertinti UAB „Kėdubusas“ 2009 m. kreditorinį įsiskolinimą.

Kėdainių rajono savivaldybės administracija 2010 m. padengė UAB „Kėdubusas“ 2009 m. įsiskolinimą.

2010 m. savivaldybės biudžete, atsižvelgiant į savivaldybės finansines galimybes ir įvertinus 2009 m. kreditorinį įsiskolinimą patvirtinti asignavimai nuostolingų maršrutų kompensavimui.

Sudarant 2010 m. „Viešųjų paslaugų teikimo vežti keleivius vietinio reguliaraus susisiekimo maršrutais“ sutartį, dėl nuostolingų maršrutų padengimo, nebuvo atsižvelgta į kreditorinį įsiskolinimą.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministro 2010m. liepos 20d. įsakymu Nr.3-457 - kompetentinga įstaiga (savivaldybės institucijos) gali, bet ne ilgiau kaip iki 2 mėnesių, užlaikyti vežėjų patirtų nuostolių kompensavimą tam, kad patikrintų vežėjų pateiktas papildomas ataskaitas ar dokumentus arba patikrintų juos vežėjų įmonėse ir įsitikintų jų teisingumu.

5 Pavyzdys

Savivaldybės administracijos Turto valdymo skyrius, pagal skyriaus nuostatus:
28 punktas „Analizuoja vežėjų pateiktą informaciją apie keleivių srautus, maršrutų pelną ir nuostolius, ją apibendrina ir teikia pasiūlymus savivaldybės administracijos direktoriui.“

30 punktas „Teikia Biudžeto ir finansų skyriui paskaičiavimus dėl lėšų poreikio vežėjų nuostolių dengimui ir kompensacijoms už lengvatas turinčių keleivių vežimą.“

Pagal Turto valdymo skyriaus vyriausiųjų specialistų pareigybės aprašymuose nurodytas funkcijas jie analizuoja , kontroliuoja ir tikrina duomenis vežėjų pateiktose ataskaitose apie parduotus su nuolaida važiavimo bilietus bei kompensacijas už lengvatas turinčių keleivių vežimą.

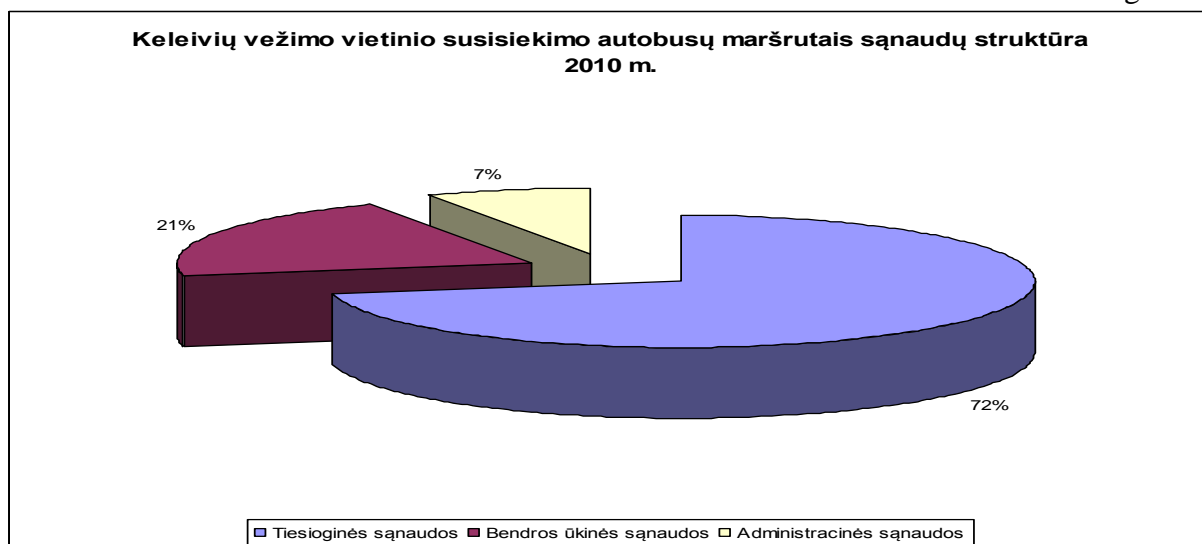
Nenustatyta, kad savivaldybės administracija tikrintų vežėjų patirtų nuostolių kompensavimo paskaičiavimus ir įsitikintų jų teisingumu.

Audito metu norėdami įsitikinti nuostolių kompensavimo paskaičiavimo teisingumu atrankos būdu patikrinome 2010 m. liepos ir gruodžio mėn. „Ataskaitas apie keleivių vežimo vietinio reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutais nuostolius“. Paskaičiavimus vežėjas atliko teisingai.

3.3. Keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais sąnaudų valdymas

Pagal galiojančias Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso nuostatas, svarbiausias keleivių vežimo tarifų dydžių nustatymo veiksnys yra keleivių vežimo savikaina. Savikaina yra vienas iš pagrindinių rodiklių, prognozuojant bilietų kainas, vertinant vežėjų, kaip ūkinių subjektų, veiklą ir priimant racionalius valdymo sprendimus. Paslaugos savikainos mažinimas yra vienas iš rodiklių, parodančių veiklos efektyvumą.

Keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais savikaina yra veikiama savivaldybės institucijos priimamų sprendimų, susijusių su maršrutų nustatymu, ir tiesiogiai reguliuojama paties vežėjo. Todėl, vertinant keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais organizavimo sistemą ir savivaldybės biudžeto lėšų, skirtų vežėjų nuostolių kompensavimui, naudojimą, buvo analizuotas ir UAB „Kėdubusas“ sąnaudų valdymas. Sąnaudos yra apskaitomos kaip tiesioginės ir netiesioginės.

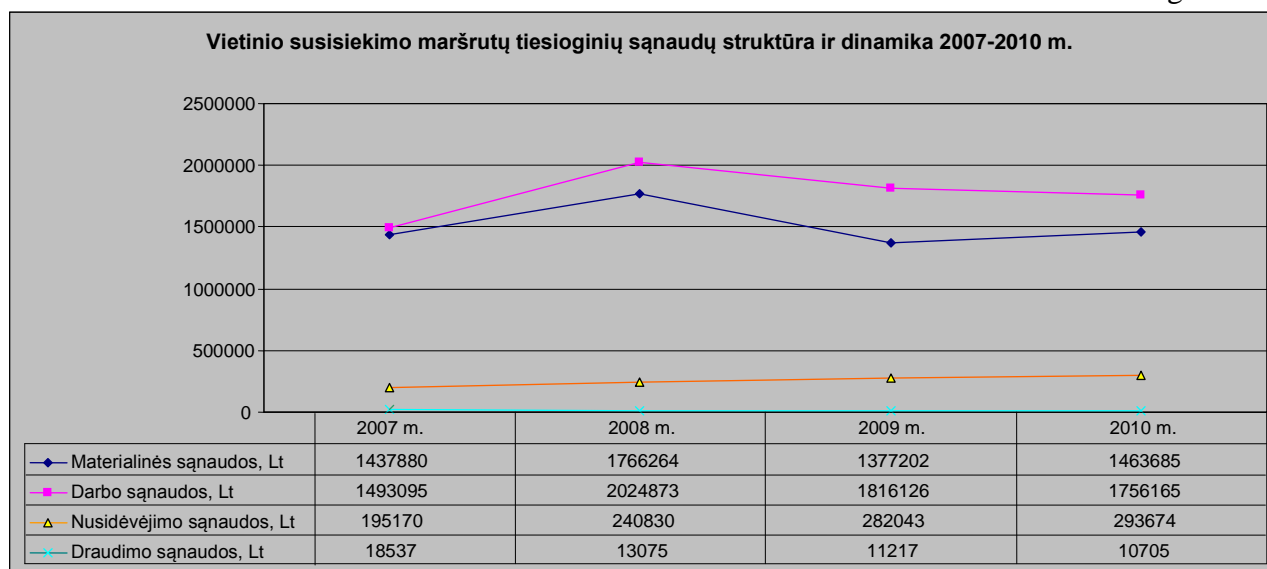
UAB „Kėdibusas“ 2010 m. teikiamų keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais paslaugų didžiąją sąnaudų dalį (72 proc.) sudarė tiesioginės sąnaudos (sunaudotų degalų, tepalų, padangų, įrankių, atsarginių detalių sąnaudos, vairuotojų atlyginimai, remonto darbininkų darbo užmokestis ir nuo jų apskaičiuotos soc. draudimo įmokos, autobusų nusidėvėjimo, transporto draudimo ir kitų paslaugų sąnaudos).

21 proc. keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais sąnaudų sudarė bendros ūkinės sąnaudos (specialistų ir tarnautojų darbo užmokestis bei soc. draudimo įmokos, komunalinės paslaugos, teritorijos, pastatų priežiūros ir einamojo remonto išlaidos, ilgalaikio turto (ne autobusų) nusidėvėjimo ir amortizacijos, ūkio transporto išlaikymo ir kt. sąnaudos), kurios yra netiesioginių sąnaudų dalis.

Mažiausią sąnaudų dalį (7 proc.) sudarė administracinės sąnaudos (administracijos darbuotojų atlyginimai ir soc. draudimo įmokos, kanceliarijos išlaidos, pašto ir ryšių sąnaudos, mokesčiai (žemės, nekilnojamo turto, aplinkos teršimo, transporto priemonių savininkų, garantinio fondo) arba kitaip tariant - valdymo sąnaudos, kurios yra netiesioginių sąnaudų dalis.

Keleivių vežimo autobusais ir kitos veiklos sąnaudų paskirstymas numato, kad **tiesioginės išlaidos** yra tiesiogiai susijusios su keleivių vežimu ir susideda iš tiesioginių materialinių, tiesioginių darbo bei socialinio draudimo, autobusų nusidėvėjimo, amortizacijos, transporto draudimo sąnaudų ir kitų paslaugų.

11 diagrama

UAB „Kėdubusas“ buhalterinės apskaitos duomenimis, didžioji tiesioginių išlaidų dalis audituojamu laikotarpiu buvo vairuotojų ir darbininkų, atliekančių autobusų remontą darbo užmokesčio (įskaitant ir socialinio draudimo įmokas) sąnaudos, o antros pagal dydį – materialinės sąnaudos (11 diagrama).

Didžiausią tiesioginių *materialinių* sąnaudų dalį sudaro išlaidos degalams ir tepalams (apie 82-84 proc.). Atsarginių dalių sąnaudos kasmet didėja, 2010 m. jos išaugo 41,6 proc. palyginus su 2007 m. Šios sąnaudos didėja, nes eksploatuojami seni autobusai, kurie nuolat genda.

Audito metu bendrovėje apskaitomi 47 autobusai. Vidutinis autobuso senumas 18 metų. Pagal pagaminimo datą seniausias autobusas yra 28 metų, naujausias – 12 metų, keturiolika autobusų – 18 metų, septyni – 20 metų ir septyni – 17 metų.

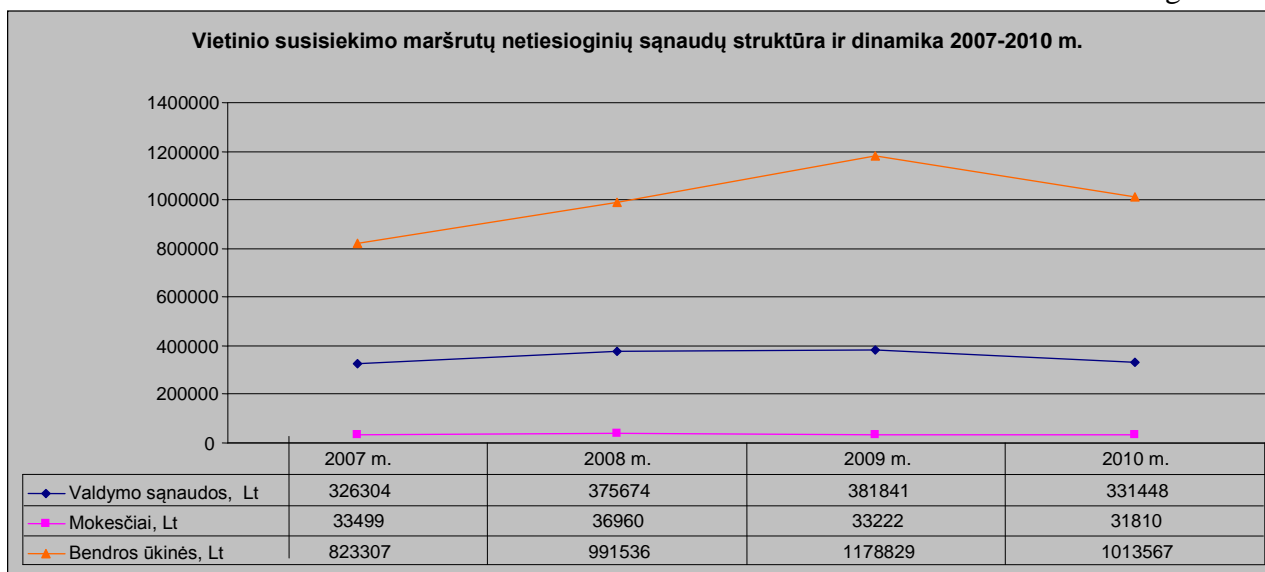
6 Pavyzdys

Žinant, kad viešųjų pirkimų konkursų pagrindinis tikslas - perkančiajai organizacijai gauti tinkamą paslaugą ar nupirkti prekę už kuo mažesnę kainą, išanalizavus bendrovės viešųjų pirkimų sutartis, kyla abejonių ar visais atvejais pasiekiamas tikslas. Kai kurias sutartis galima traktuoti, kaip nenaudingas įstaigai.

Įsigyti padėvėti autobusai 1993-1995 metų gamybos. Įsigytas techninės pagalbos automobilis 21 metų senumo (senasis virš 20 metų nurašytas).

Netiesioginės sąnaudos susideda iš sąnaudų valdymui, mokesčiams, bendrų ūkinių išlaidų. Šios sąnaudos nėra tiesiogiai susiję su keleivių vežimo paslaugų apimtimis (aptarnaujamų maršrutų rida), kurias organizuodama maršrutus, nustato savivaldybė. Todėl šios rūšies sąnaudų dydį ir jo pasikeitimus iš esmės lemia tik *vežėjo priimti valdymo sprendimai*.

12 diagrama

Didžiausią *netiesioginių išlaidų* dalį sudarė bendros ūkinės sąnaudos. Jos išaugo 190,3 tūkst. Lt, dėl ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų padidėjimo, t.y. - rekonstruota autobusų stotis.

Vertinant valdymo sąnaudų pokytį, galima teigti, kad iki 2010 m jos didėjo. 2010 m. jos sumažėjo iki 2007 m. lygio.

Valdymo sąnaudų didėjimą nulėmė bendrovės administracijos darbuotojų darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išlaidų augimas. Nuo 2009 m. rugpjūčio 1d. pakeista administracijos darbuotojų apmokėjimo metodika, mokama pareiginė alga ir taikomas procentinis priedas 20 proc. už darbo kokybę. (pagal kolektyvinę sutartį).

Pastaruoju laikotarpiu rajone akivaizdi keleivių, besinaudojančių visuomeniniu miesto ir priemiestiniu transportu, mažėjimo tendencija. Siekiant įvertinti priimtų sąnaudų valdymo sprendimų rezultatyvumą, reikšmingas rodiklis yra vieno keleivio pervežimo savikaina. Per audituojamą laikotarpį vieno keleivio pervežimo savikaina kasmet didėja.

Vidutinė vieno keleivio pervežimo vietinio susisiekimo maršrutais savikaina

11 lentelė

Rodiklio pavadinimas	Miesto autobusų maršrutai				Priemiesčio autobusų maršrutai			
	2007m.	2008m.	2009m.	2010m.	2007m.	2008m.	2009m.	2010m.
Keleivių vežimo sąnaudos, tūkst. Lt	2566,25	3183,4	2970,1	2901,1	1678,4	2148,9	1996,36	1903
Pervežtų keleivių skaičius, tūkst. Lt	2635,64	2350,5	1909,2	1844,3	713,85	717,1	669,4	616,8
Vieno keleivio pervežimo savikaina, Lt	0,97	1,35	1,56	1,57	2,35	3,00	2,98	3,09

3.4 Išlaidų mažinimo analizė

Dėl didėjančių degalų kainų (nuo 2006 m. -2,15 Lt už litrą iki 2011 m. -3,25 Lt be PVM), PVM tarifo didinimo keleivių vežimui nuo 5 proc. iki 21 proc., minimalios mėnesinės algos didėjimo (nuo 550 Lt -2006 m. sausio 1d. iki 800 Lt -2008 m. sausio 1d), bei mažėjant keleivių srautams, siekiant sumažinti bendrovės nuostolius, susidariusius teikiant viešąsias keleivinio kelių transporto paslaugas, buvo sudaromi išlaidų mažinimo planai.

Išlaidų ir pajamų pokyčio analizė (tūkst.Lt)

12 lentelė

Eil. Nr.	Pavadinimas	2007 metai	2008 metai	2009 metai	2010 metai	Pastabos
1.	Lėšų ekonomija dėl:	-	102,9	237,0	153,7	493,6
1.1.	- darbo organizavimo	-	67,4	141,2	132,5	341,1
1.2.	-maršrutų racionalizavimo	-	29,7	-	-	29,7
1.3.	-nuostolingų maršrutų ridos mažinimo	-	-	95,8	-	95,8
1.4.	-tėpalų naudojimo racionalizavimo	-	-	-	21,2	21,2
1.5.	-naujos stoties eksploatavimo	-	5,8	-	-	5,8
2.	Pajamos (padidėjo/sumažėjo):	101,0	597,0	-562,3	-583,8	
2.1.	-dėl vietinio keleivinio transporto bilietų kainos padidinimo	101,0	597,0	-	-	
2.2.	-dėl PVM didinimo	-	-	-562,3	-583,8	Lengvatinis 5 proc. PVM padidėjo iki 21 proc.PVM

Didžiausia lėšų ekonomija susidarė dėl darbo organizavimo pakeitimų (per 2008–2010 m. – 341,1 tūkst. Lt).

Buvo atlikti valdymo struktūros pakeitimai:

- 2009 metais UAB „Kėdibusas“ valdymo struktūra ir etatų sąrašas buvo keičiami 5 kartus. 2009-01-23 etatų sąrašas – 103,6 etatai, 2009-12-28 – 96 etatai.
- 2011-04-21 UAB „Kėdibusas“ valdyba patvirtino naują valdymo struktūrą. Etatų sąrašas – 96 etatai, iš jų laisvi etatai 8,04 (autobuso vairuotojas – 5,466, inkasacijos kasininkas – 0,2, kompiuterių elektronikos mechanikas – 0,5, elektromechanikas – 1, kontrolierius – 0,875).
- valytojos iš „technikos ir eksploatavimo skyriaus“ perkeltos į „marketingo skyrių“. „Vyriausiojo dispečerio“ pareigybę pakeitė į „autobusų stoties viršininko“ pareigybę, nekeičiant darbo užmokesčio.

2009 m. pakeista vairuotojų apmokėjimo tvarka:

- nemokama už pavadavimą,
- nuo gegužės mėn. nemokamas priedas „už pertrauktą darbo laiką“,
- mažiau sumokėta pagal priedus „darbas išieginėmis dienomis“, „už viršvalandžius“ ir „kuro ekonomija“.

To pasekoje, mažinant darbo užmokestį sutaupyta 114,8 tūkst. Lt (2 priedas).

2008 m. liepos 1d. buvo peržiūrėti maršrutų srantai ir savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtinti 43 maršrutai, t.y. keturiais mažiau nei jų buvo 2006m., sumažinta jų rida, tai per 2008-2010 m. sutaupė 125,5 tūkst. Lt.

2010 m. buvo racionalizuotas tepalų naudojimas, kuris sumažino sąnaudas 21,2 tūkst. Lt., perkami pigūs nesintetiniai tepalai.

UAB „Kėdibusas“ iniciatyva susijusi su tiesioginių ar netiesioginių išlaidų mažinimu nepadėjo sumažinti bendras vežėjo keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais paslaugų vykdymo sąnaudas bei vieno keleivio pervežimo savikainą.

Didžiausia lėšų ekonomija pasiekta darbo organizavimo srityje, t.y. mažinant darbo užmokestį vairuotojams ir aptarnaujančiam personalui.

Pastebėjimas: administracijos tarnautojų darbo užmokestis 2009 m. padidėjo 20 proc., dėl mokamo priedo už darbo kokybę.

4. Kiti pastebėjimai

Analizuojant gaunamas pajamas, nustatant išlaidų mažinimo rodiklius, priemonės ir priimtus sprendimus, skaičiuojant bendrovės veiklos rodiklius audito metu domėtasi kaip organizuojama bendrovės veikla.

Atrankos būdu bendrovėje patikrinus, kaip darbuotojai atlieka pagal pareigybės priklausančias darbo funkcijas, kaip organizuojamas darbas atskirose bendrovės srityse, nustatyta:

1. Nesudaryti naujoms pareigybėms pareiginiai aprašai:

- direktoriaus įsakymu Nr. V-105 įkurta autobusų stoties viršininko pareigybė. Autobusų stoties viršininkas vadovaujasi direktoriaus 2010-03-22 įsakymu Nr. V-39 patvirtintais vyriausiosios dispečerės pareigybės nuostatais.
- valdybos posėdyje 2009-12-28 protokolais Nr.7 reorganizuotas saugos-sveikatos ir kontrolės skyriai į darbų saugos ir kontrolės skyrių. Darbų saugos ir kontrolės specialistas vadovaujasi direktoriaus 2008-03-28 įsakymu Nr. V-63 patvirtintais sveikatos ir kontrolės vyresniojo specialisto pareigybės nuostatais.

2. Nevykdomas baudų išieškojimas:

- UAB „Kėdibusas“ dirba 6 kontrolieriai. 2011-04-21 etatų sąrašas patvirtinti 5 kontrolieriaus etatai (užimta 4,125 etatų). Kontrolieriai tiesiogiai pavaldūs darbų saugos ir kontrolės specialistui. Darbų saugos ir kontrolės specialistas organizuojantis

kontrolierių veiklą kas mėnesį sudaro kontrolierių atlikto darbo ataskaitas, kurias teikia buhalterijai. Kontrolieriams apmokama už surašytus protokolus, protokolai registruojami laisvos formos žurnale (nenumeruotas).

- Vadovaujantis direktoriaus 2008-03-28 įsakymu Nr. V-63 patvirtintais sveikatos ir kontrolės vyresniojo specialisto pareigybės nuostatais - specialistas surašo ir atiduoda antstolių kontorai nutarimus baudai išieškoti, jei pažeidėjas neatvyksta į posėdį. 2010 metais tokių atvejų nenustatyta. Patikrinus 2011-07-01 pažymą dėl kontrolierių apmokėjimo nustatyta, birželio mėnesį surašyta 15 protokolų, sumokėta į bendrovės kasą už 4 protokolus (130 Lt).

3. Direktoriaus įsakymuose nenurodytas pareigų pavadavimas.

- Vadovaujantis direktoriaus 2011-07-14 įsakymu Nr. AK-59 nuo 2011m. liepos 18d iki 2011m. rugpjūčio 25d. med. felčeris atostogauja, jo niekas nepavaduoja.
- Atžymos nedaromos kelionės lapuose dėl sveikatos būklės ir alkoholio kiekio vairuotojo organizme prieš išvykstant į reisą.

4. Darbų saugos ir kontrolės specialistas nevykdo pareigybės nuostatuose numatytų pareigų:

- Pastatų techninė būklė bloga (dirbtuvių statybos metai – 1964, kuro sandėlio – 1967m., plovyklos - 1964 m., kiemo statinių – 1964m.). Darbuotojai dirba antisanitarinėmis sąlygomis (praustuvai sudužę, dušai netvarkingi, patalpos neremontuotos).
- Nėra būtiniausių remonto prietaisų ir įrankių (esantys įrengimai morališkai pasenę).
- Autobusų plovykloje darbai atliekami rankiniu būdu.
- Sandėlininkės darbo vieta pačiame sandėlyje, kur laikomos atsarginės dalys, tepalai, akumuliatoriai, dažai ir t.t.

5. Kuro apskaitos neatitikimai:

- Kuro rezervuaro patikros galiojimo laikas pasibaigęs 2007-08-28. Nuo to laiko kuras matuojamas liniuote. Netikslūs matavimai su liniuote neatitiko esamo kuro kiekį rezervuare. Tuomet nuspręsta kurą priiminėti pagal svorį. Sandėlininkė kartu su vairuotoju važiuoja į UAB „Kėdainių grūdai“ tam kad būtų nustatytas mašinos svoris, po to grįžta į UAB „Kėdubusas“ teritoriją adresu Pramonės g. 9 supila kurą į rezervuarą ir vėl važiuoja į UAB „Kėdainių grūdai“, kad būtų pasverta tuščia mašina. Svorio skirtumas laikomas įsigyjamo kuro svoriu.
- Kolonėlė sugedo 2010m. rugsėjo mėn. pabaigoje ir rodė netikslius skaitiklio parodymus.

- 2011-02-01 su UAB „Valdromas“ sudaryta pirkimo-pardavimo sutartis Nr.0277/99MAT dėl dyzelinio kuro kolonėlės PROF MAT BIG bei lygio kontrolės sistemos OCIO pirkimo. Įsigyta tik dyzelinio kuro kolonėlė ir lygio kontrolės sistemos, be kuro rezervuaro. Nauja kolonėlė pradėjo dirbti 2011-05-16, tačiau kuro apskaita nėra tiksli, ir toliau kuras matuojamas liniuote, rezervuaras nekalibruotas, todėl kuro lygio kontrolės sistemos duomenys yra netikslūs.

- Direktoriaus 2010 m. gegužės 11 d. įsakymu Nr. V-67A “Dėl dyzelino apskaitos“ 2009 m. susidaręs kuro likučių neatitikimas 13095,00 Lt buvo iškeltas į balansinę sąskaitą Nr.2439 „ Kitos abejotinos skolos“. Per 2010 m. nebuvo galimybių sumažinti šios skolos, todėl vadovaujantis bendrovės apskaitos politika ji priskirta praėjusio laikotarpio abejotinių skolų sąnaudoms (nurašoma į nuostolius).

- **Darome prielaidą: abejotina skola 13095,00 Lt susidarė dėl kuro apskaitos netikslumų, neatsakingai organizuoto darbo dyzelino kuro kolonėlėje.**

- Patikrinus 2011 m. liepos mėn. autobusų vairuotojų kelionės lapus nustatyta, kad penkių autobusų neveikia spidometrai. Nuvažiuoti kilometrai apskaičiuojami pagal nustatytus ir patvirtintus maršrutus, kuras nurašomas tuo pačiu metodu.

6. Susipažinus su 2010m. atliktais viešaisiais pirkimais UAB „Kėdibusas“ nustatyta:

- Direktorius 2010m. kovo 12 d. įsakymu Nr. V-38 patvirtintos supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklės, *atskiri punktai neatitinka viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų.*
- *Perkant autobusus neteisingai pasirinktas pirkimo būdas (apklausa).* Kadangi bendra keturių autobusų suma be PVM viršija 100 tūkst. Lt. (pagal Viešųjų pirkimų komisijos 2010m. lapkričio 26 d. protokolą „Dėl autobusų pirkimo“ bendra suma 133,4 tūkst. Lt) jie turėjo būti perkami supaprastinto atviro konkurso būdu, paskelbiant viešai apie pirkimą „Valstybės žinios“ priede „Informaciniai pranešimai“ ir Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje.
- Neparuoštos pirkimo sąlygos ir pirkimo dokumentai perkant benzino kolonėlę, keturis padėvėtus autobusus, techninės pagalbos automobilį tik nurodomi atskiri kriterijai ir elektroniniu paštu išsiunčiama informacija.
- Kai kurioms viešųjų pirkimų byloms nesuteikti numeriai, jos neregistruotos registracijos žurnale, bylose trūksta dokumentų (nėra Rasos Karalienės šiltnamių ūkio pasiūlymo dėl kanceliarinių prekių, nors su ja pasirašyta sutartis).
- 15 sutarčių neregistruota sutarčių registracijos žurnale, šie pirkimai nebuvo suplanuoti ir nebuvo įrašyti į 2010 m. pirkimų planą. Nesivadovaujama Viešųjų pirkimų įstatymo 7 str. 1 dalies reikalavimais.
- Ne visos *Tiekėjų apklausos pažymos patvirtintos direktoriaus parašu.*

IŠVADOS

1. Kėdainių rajono savivaldybėje nepatvirtinta keleivių vežimo reguliariais reisais vietinio susisiekimo maršrutais kainų ir tarifų nustatymo tvarka ar metodika, numatanti kainų ir tarifų nustatymo, jų peržiūrėjimo bei tvirtinimo procedūras, kaip reikalauja Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas.(8 psl.)
2. Kėdainių rajono savivaldybėje nėra aiškios ir pagrįstos, atitinkančios teisės aktų reikalavimus, keleivių vežimo reguliariais reisais vietinio susisiekimo autobusų maršrutais kainų ir tarifų nustatymo politikos. Dėl šios priežasties nustatyta, kad nuo 2008 m. keleivių vežimo vietinio susisiekimo autobusų maršrutais kainų ir tarifų dydžiai neperžiūrimi (8 psl.).
3. Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje Turto skyriui aiškiai ir detalizuotai paskirtos funkcijos, susijusios su keleivių vežimo reguliariais reisais vietinio susisiekimo maršrutais, kainų ir tarifų analize ir jų peržiūrėjimu, tačiau nepakankamai efektyviai šios priskirtos funkcijos vykdomos. (15-17 psl.).
4. Formuojant savivaldybės biudžete asignavimus nuostolingų maršrutų kompensavimui, atsižvelgiant į savivaldybės finansines galimybes, turi būti įvertinamas kreditorinis įsiskolinimas ir planuojama pasirašyti „Viešųjų paslaugų teikimo vežti keleivius vietinio reguliaraus susisiekimo maršrutais” sutartis (21 psl.).
5. Žinant, kad viešųjų pirkimo konkursų pagrindinis tikslas - perkančiajai organizacijai gauti tinkamą paslaugą ar nupirkti prekę už kuo mažesnę kainą, išanalizavus bendrovės viešųjų pirkimų sutartis, kyla abejonių ar visais atvejais pasiekiamas tikslas. Kai kurias sutartis galima traktuoti, kaip nenaudingas įstaigai. *Įsigyjami autobusai bei techninės pagalbos automobilis seni- apie 20m.* (23 psl.).
6. Atrankos būdu bendrovėje patikrinus, kaip darbuotojai atlieka pagal pareigybes priklausančias darbo funkcijas, kaip organizuojamas darbas atskirose bendrovės srityse ir nustatyta: eilė pažeidimų (25-27 psl.).
7. UAB „Kėdibusas“ iniciatyva susijusi su tiesioginių ar netiesioginių išlaidų mažinimu nepadėjo sumažinti bendras vežėjo keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais paslaugų vykdymo sąnaudas bei vieno keleivio pervežimo savikainą (25 psl.).
8. Didžiausia lėšų ekonomija pasiekta darbo organizavimo srityje, t.y. mažinant darbo užmokestį vairuotojams ir aptarnaujančiam personalui (25 psl.).
9. Nupirkta nauja dyzelinio kuro kolonėlė PROF MAT BIG bei lygio kontrolės sistema OCIO. Nauja kolonėlė pradėjo dirbti 2011-05-16, tačiau kuro apskaita nėra tiksli, ir toliau kuras matuojamas liniuotę, rezervuaras nekalibruotas, todėl kuro lygio kontrolės sistemos duomenys yra netikslūs (26 psl.).

REKOMENDACIJOS

Kėdainių rajono savivaldybės administracijai:

1. Parengti ir patvirtinti teisės aktų nustatyta tvarka keleivių vežimo reguliariais reisais vietinio susisiekimo autobusų maršrutais kainų ir tarifų nustatymo ir peržiūrėjimo politiką (įtvirtinant periodinę esamos situacijos analizę, kainų ir tarifų nustatymo ekonominio pagrindimo principus (metodiką) ir kt.) ir užtikrinti jos vykdymą (1,2,3 išvada).
2. Planuojant biudžetą vadovautis Kėdainių rajono savivaldybėje nustatytais rajono savivaldybės biudžeto sudarymo, vykdymo ir atskaitomybės taisyklių nuostatomis (4 išvada).
3. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalimi, užtikrinti reikiamą viešąsias paslaugas teikiančių subjektų darbo kontrolę (5,6 išvada).

UAB „Kėdibusas“:

1. Ieškoti nepanaudotų galimybių keleivių pervežimo vietinio susisiekimo maršrutais veiklos efektyvumui didinti (7 išvada).
2. Imtis priemonių, kad, dalyvaujant įvairiuose investiciniuose projektuose, daug sąnaudų reikalaujantys seni autobusai būtų keičiami ekonomiškais (5 išvada).
3. Nustatyti papildomas kontrolės priemones, kurios užtikrintų, kad viešieji pirkimai būtų vykdomi vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu bei patvirtintomis supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklėmis (5,9 išvada).
4. Sudaryti priemonių planą, kad per trumpiausią laiką būtų sutvarkyta kuro apskaita, sureguliuoti kuro lygio matavimo įrengimai (9 išvada).

Savivaldybės kontrolierė

Zita Valiauskienė

Vyr. specialistė

Angelina Gadeikienė

Vyr. specialistė

Rūta Lukoševičienė

Vyr. specialistė

Vilma Unikienė

2008-2010 metų balansų duomenys ir mokumo rodikliai

Lt.

<i>Eil. Nr.</i>	<i>Pavadinimas</i>	<i>2008 m.</i>	<i>2009 m.</i>	<i>2010 m.</i>
A.	Ilgalaikis turtas	5638737	5283897	4766315
B.	Trumpalaikis turtas	1173677	1340441	1794751
I.1.	Iš jų atsargos	259840	269830	311941
	TURTAS IŠ VISO	6812414	6624338	6561066
C.	Nuosavas kapitalas	5534076	5353686	5005195
E.	Visi įsipareigojimai (ilgalaikiai ir trumpalaikiai)	1275008	1087377	1000025
I.	Ilgalaikiai įsipareigojimai	-	359481	134805
II.	Trumpalaikiai įsipareigojimai	735786	727896	865220
	RODIKLIAI			
1.	Trumpalaikio mokumo rodikliai			
1.1.	<i>Apyvartinis kapitalas (tūkst. Lt):</i> trumpalaikis turtas - trump. įsipareigojimai	437891	612545	929531
1.2.	<i>Apyvartinio kapitalo manevringumo koeficientas:</i> <u>atsargos</u> apyvartinis kapitalas	0,59	0,44	0,34
1.3.	<i>Bendrojo likvidumo koeficientas:</i> <u>trumpalaikis turtas</u> trumpalaikiai įsipareigojimai	1,60	1,84	2,07
2.	Ilgalaikio mokumo rodikliai			
2.1.	<i>Bendrasis skolos rodiklis</i> <u>visi įsipareigojimai</u> visas turtas	0,20	0,16	0,15
2.2.	<i>Auksinė balanso taisyklė</i> <u>ilgalaikis turtas</u> nuosav. kap.+ ilgal. įsipar.	1,02	0,92	0,93

Vidutinio sąrašinio darbuotojų skaičiaus ir darbo užmokesčio lėšų pokytis 2007-2010 metais

Darbuotojų kategorija	2007 m.			2008 m.					2009 m.					2010 m.				
	darbuotojų skaičius.	darbo užmokesčio lėšos, tūkst.Lt	vidutinis atlyginimas, Lt	darbuotojų skaičius	darbo užmokesčio lėšos, tūkst.Lt	vidutinis atlyginimas, Lt	2008 m. rodiklių palyginimas su 2007 m.		darbuotojų skaičius	darbo užmokesčio lėšos, tūkst.Lt	vidutinis atlyginimas, Lt	2009 m. rodiklių palyginimas su 2008 m.		darbuotojų skaičius	darbo užmokesčio lėšos, tūkst.Lt	vidutinis atlyginimas, Lt	2010 m. rodiklių palyginimas su 2009 m.	
							darbo užmokesčio, tūkst.Lt	darbuotojų skaičius				darbo užmokesčio, tūkst.Lt	darbuotojų skaičius				darbo užmokesčio, tūkst.Lt	darbuotojų skaičius
1	2	3	4	5	6	7	8 (6-3)	9 (5-2)	10	11	12	13 (11-6)	14 (10-5)	15	16	17	18 (16-11)	19 (15-10)
Vairuotojai	39,7	925,1	1898	41,7	1326,9	2627	401,8	2	43,7	1185,9	2231	-141,0	2,0	43,8	1126,4	2127	-59,5	0,1
darbo užmokesčio lyginamasis svoris, %		51,5			57,4					54,7					56,6			
Remontininkai	11,2	221,4	1616	10,2	225,0	1772	3,6	-1	9,8	211,3	1763	-13,7	-0,4	10	215,8	1795	4,5	0,2
darbo užmokesčio lyginamasis svoris, %		12,3			9,8					9,8					10,8			
Tarnautojai ir vadovaujantys darbuotojai	19,4	382,6	1635	19,1	430,4	1820	47,8	-0,3	18,5	447,5	1966	17,1	-0,6	18,5	410,2	1834	-37,3	0
darbo užmokesčio lyginamasis svoris, %		21,3			18,7					20,7					20,6			
Kiti	25,9	268,3	843	26,3	324,4	1012	56,1	0,4	22,2	321,4	1126	-3,0	-4,1	19,3	238,8	1007	-82,6	-2,9
darbo užmokesčio lyginamasis svoris, %		14,9			14,1					14,8					12,0			
Viso:	96,2	1797,4	1528	97,3	2306,7	1943	509,3	1,1	94,2	2166,1	1870	-140,6	-3,1	91,6	1991,2	1796	-174,9	-2,6

UAB "KĖDBUSAS" PAGRINDINĖS VEIKLOS RODIKLIŲ SUVESTINĖ PER 2006 M. - 2011 M. LAIKOTARPĮ

Rodikliai	Pajamos paskaičiuotos su PVM						Pajamos perskaičiuotos taikant 5 proc. PVM		
	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m. I ketv.	2009 m.	2010 m.	2011 m. I ketv.
Sąnaudos pagr.veikl., viso:	3830,2	4327,8	5449,2	5080,5	4901,1	1218,5	5080,5	4901,1	1218,5
Pajamos pagr.veikl., viso:	3526,6	3623,6	4720,1	4132,5	3911,2	1037,2	4694,9	4495,0	1193,1
Už pard. bilietus	2606,0	2683,3	3351,2	2850,1	2709,2	731,7	3248,6	3122,1	843,2
Kompensacijos	772,3	848,5	1247,7	1169,5	1122,3	291,3	1333,3	1293,3	335,7
Užsak. pajamos	148,3	91,8	121,3	112,9	79,6	14,2	112,9	79,6	14,2
Pelnas, - nuostolis	-303,7	-704,2	-729,1	-947,9	-989,9	-181,2	-385,6	-406,1	-25,3
Nuostolių kompensavimas	348,6	722,2	847,9	946,9	972,6	181,6	463,4	491,9	43,3
Rida	1642,9	1631,5	1575,6	1477,1	1426,0	348,6	1477,1	1426,0	348,6
Sąnaudos 1/km	2,33	2,65	3,46	3,44	3,44	3,50	3,44	3,44	3,50
Pajamos 1 /km	2,15	2,22	3,00	2,80	2,74	2,98	3,18	3,15	3,42
Skir. paj / sąnaud.	-0,18	-0,43	-0,46	-0,64	-0,69	-0,52	-0,26	-0,28	-0,07
Miesto maršrutai									
Sąnaudos	2294,9	2566,3	3183,4	2970,1	2901,1	691,1	2970,1	2901,1	691,1
Pajamos	2232,1	2308,6	2993,6	2540,5	2402,2	624,5	2895,6	2768,2	719,7
už parduotus bilietus	1547,2	1560,5	1896,2	1532,5	1441,4	368,0	1746,4	1661,0	424,1
kompensacijos	684,9	748,1	1097,5	1008,0	960,8	256,5	1149,2	1107,2	295,6
Pelnas, - nuostolis	-62,8	-257,7	-189,8	-429,6	-498,9	-66,5	-74,5	-132,8	28,6
Nuostolių kompensavimas	154,2	293,1	338,9	433,6	498,9	66,5	198,1	216,1	0,0
Rida	967,9	956,5	905,1	836,3	808,7	193,0	836,3	808,7	193,0
Sąnaudos 1/km	2,37	2,68	3,52	3,55	3,59	3,58	3,55	3,59	3,58
Pajamos 1/ km	2,31	2,41	3,31	3,04	2,97	3,24	3,46	3,42	3,73
" už pard. bil.	1,60	1,63	2,09	1,83	1,78	1,91	2,09	2,05	2,20
" už kompen.	0,71	0,78	1,21	1,21	1,19	1,33	1,37	1,37	1,53

Priemiestiniai maršrutai									
Šaunaudos	1406,9	1678,4	2148,9	1996,4	1903,0	513,6	1996,4	1903,0	513,6
Pajamos	1146,2	1223,2	1605,2	1479,1	1429,3	398,5	1686,3	1647,1	459,2
už parduotus bilietus	1058,8	1122,9	1455,0	1317,5	1267,9	363,7	1502,2	1461,1	419,1
kompensacijos	87,4	100,4	150,2	161,5	161,4	34,8	184,1	186,0	40,1
Pelnas, - nuostolis	-260,7	-455,2	-543,6	-517,3	-473,7	-115,1	-310,1	-255,9	-54,3
Nuostolių kompensavimas	194,4	429,1	509,0	513,2	473,7	115,1	265,3	275,7	43,3
Rida	618,8	642,9	635,4	605,5	588,4	150,6	605,5	588,4	150,6
Šaunaud. 1/ km	2,27	2,61	3,38	3,30	3,23	3,41	3,30	3,23	3,41
Pjamos 1/ km	1,85	1,90	2,53	2,44	2,43	2,65	2,79	2,80	3,05
" už pard.biliet	1,71	1,75	2,29	2,18	2,15	2,42	2,48	2,48	2,78
" už kompen.	0,14	0,16	0,24	0,27	0,27	0,23	0,30	0,32	0,27
Užsakomieji reisai									
Šaunaudos	128,5	83,1	116,9	114,0	97,0	13,8	114,0	97,0	13,8
Pajamos	148,3	91,8	121,3	112,9	79,6	14,2	112,9	79,6	14,2
Pelnas, - nuostolis	19,8	8,6	4,4	-1,1	-17,3	0,4	-1,1	-17,3	0,4
Rida	56,2	32,0	35,0	35,3	29,0	5,0	35,3	29,0	5,0
Šaunaudos 1/ km	2,29	2,60	3,34	3,23	3,35	2,76	3,23	3,35	2,76
Pajamos 1 /km	2,64	2,86	3,46	3,20	2,75	2,83	3,20	2,75	2,83
Veiklos pelnas.(- nuostolis)									

4 priedas

UAB "KĒDBUSAS" DOTACIJOS POKYTIS PER 2006 M. - 2010 M. LAIKOTARPĮ PAGAL ATSKIRUS MĖNESIUS,

tūkst. Lt

	Sausis	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis	Lapkritis	Gruodis	Per metus
2006 m. dotacija	28,4	0	2,0	0,0	0,0	51,6	109,8	121,5	6,4	4,7	4,2	20,0	348,6
Miesto rez.(+,-)	-9,2	13,2	10,7	18,8	18,0	-15,8	-62,9	-66,2	8,5	6,5	10,5	5,2	-62,8
Dotacija miest.m.	9,2					15,8	62,9	66,2					154,2
Priemiestin.rez.(+,-)	-19,2	-13,0	-12,6	-13,7	1,8	-35,8	-46,9	-55,2	-14,9	-11,2	-14,7	-25,2	-260,7
Dotacija priem.m.	19,2		2,0			35,8	46,9	55,2	6,4	4,7	4,2	20,0	194,4
2007 m. dotacija	43,0	43,4	23,1	49,5	16,8	109,3	148,6	139,6	28,5	56,6	0,0	63,9	722,2
Miesto rez.(+,-)	-15,1	-13,3	5,6	-16,8	-7,0	-40,2	-78,4	-80,4	-3,3	-21,6	29,8	-17,0	-257,7
Dotacija miest.m.	15,1	13,3		16,8	7,0	40,2	78,4	80,4	3,3	21,6		17,0	293,1
Priemiestin.rez.(+,-)	-27,9	-30,1	-28,7	-32,7	-9,7	-69,1	-70,2	-59,2	-25,2	-34,9	-20,5	-46,9	-455,2
Dotacija priem.m.	27,9	30,113	23,1	32,7	9,7	69,1	70,2	59,2	25,2	34,9		46,9	429,1
2008 m. dotacija	80,8	63,8	113,7	48,4	53,6	151,8	226,3	102,7	0,0	0,0	0,0	6,7	847,9
Miesto rez.(+,-)	-17,6	-18,2	-52,3	-8,6	-22,4	-64,9	-127,5	-27,4	47,6	45,2	41,9	14,4	-189,8
Dotacija miest.m.	17,6	18,2	52,3	8,6	22,4	64,9	127,5	27,4					338,9
Priemiestin.rez.(+,-)	-63,3	-45,6	-61,4	-39,8	-31,2	-86,9	-98,8	-75,2	-5,3	-12,1	-2,8	-21,2	-543,6
Dotacija priem.m.	63,3	45,6	61,4	39,8	31,2	86,9	98,8	75,2				6,7	509,0
2009 m. dotacija	48,3	46,8	49,6	40,1	5,9	116,5	186,7	174,5	42,0	84,0	75,4	77,1	946,9
Miesto rez.(+,-)	-8,9	-10,3	-21,8	-15,7	4,1	-53,0	-98,2	-100,0	-16,4	-29,6	-41,0	-38,8	-429,5
Dotacija miest.m.	8,9	10,3	21,8	15,7		53,0	98,2	100,0	16,4	29,6	41,0	38,8	433,6
Priemiestin.rez.(+,-)	-39,4	-36,5	-27,7	-24,4	-9,9	-63,5	-88,5	-74,5	-25,6	-54,4	-34,5	-38,3	-517,3
Dotacija priem.m.	39,4	36,5	27,7	24,4	5,9	63,5	88,5	74,5	25,6	54,4	34,5	38,3	513,2

2010 m. dotacija	85,6	58,6	59,7	47,0	34,3	133,3	200,8	176,0	23,0	27,4	46,1	80,9	972,6
Miesto rez.(+,-)	-46,1	-28,3	-35,5	-28,6	-13,0	-64,4	-105,0	-95,4	-15,8	-0,7	-25,8	-40,3	-498,9
Dotacija miest.m.	46,1	28,3	35,5	28,6	13,0	64,4	105,0	95,4	15,8	0,7	25,8	40,3	498,9
Priemiestin.rez.(+,-)	-39,5	-30,3	-24,1	-18,4	-21,3	-68,9	-95,8	-80,6	-7,2	-26,7	-20,3	-40,6	-473,7
Dotacija priem.m.	39,5	30,3	24,1	18,4	21,3	68,9	95,8	80,6	7,2	26,7	20,3	40,6	473,7

Pajamos perskaičiuotos taikant 5
proc.PVM

	Sausis	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis	Lapkritis	Gruodis	Metai
--	--------	---------	-------	----------	--------	----------	-------	-----------	----------	--------	-----------	---------	-------

2009 m. dotacija	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	75,9	157,9	146,5	0,0	30,0	25,4	27,8	463,4
Miesto rez.(+,-)	22,1	19,1	9,5	15,6	35,6	-26,8	-76,2	-78,6	17,4	4,4	-9,2	-7,4	-74,5
Dotacija miest.m.						26,8	76,2	78,5			9,2	7,4	198,1
Priemiestin.rez.(+,-)	-19,4	-18,0	-8,1	-5,7	12,4	-49,1	-81,7	-67,9	-1,6	-34,4	-16,2	-20,4	-310,1
Dotacija priem.m.						49,1	81,7	67,9		30,0	16,2	20,4	265,3

2010 m. dotacija	38,0	9,3	6,0	0,0	0,0	93,9	171,1	145,3	0,0	0,0	0,0	28,2	491,9
Miesto rez.(+,-)	-16,0	1,9	-2,7	3,1	20,5	-37,3	-82,2	-71,9	17,8	32,6	7,4	-6,1	-132,8
Dotacija miest.m.	16,0		2,7			37,3	82,2	71,9				6,1	216,1
Priemiestin.rez.(+,-)	-21,9	-11,2	-3,3	3,3	3,7	-56,6	-88,9	-73,4	18,7	-6,6	2,8	-22,2	-255,9
Dotacija priem.m.	21,9	9,3	3,3			56,6	88,9	73,4				22,2	275,7

Kėdainių rajono savivaldybės administracijos rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Priemonė rekomendacijai įgyvendinti
1	2	3	4
1.	Parengti ir patvirtinti teisės aktų nustatyta tvarka keleivių vežimo reguliariais reisais vietinio susisiekimo autobusų maršrutais kainų ir tarifų nustatymo ir peržiūrėjimo politiką (įtvirtinant periodinę esamos situacijos analizę, kainų ir tarifų nustatymo ekonominio pagrindimo principus (metodiką) ir kt.) ir užtikrinti jos vykdymą		
2.	Planuojant biudžetą vadovautis Kėdainių rajono savivaldybėje nustatytais rajono savivaldybės biudžeto sudarymo, vykdymo ir atskaitomybės taisyklių nuostatomis		
3.	Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalimi, užtikrinti reikiamą viešąsias paslaugas teikiančių subjektų darbo kontrolę		

Plano sudarymo paaiškinimas:

- 1–2 lentelės stulpelius užpildo auditorius. Prireikus lentelė gali būti papildyta stulpeliu – pastebėjimas ar išvada;
- 3–4 lentelės stulpelius užpildo subjekto, kuriam pateikta rekomendacija, atsakingas atstovas. Nurodomas atstovas atsakingas už Kontrolės ir audito tarnybos informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą.

UAB „Kėdibusas“ rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Priemonė rekomendacijai įgyvendinti
1	2	3	4
1.	Ieškoti nepanaudotų galimybių keleivių pervežimo vietinio susisiekimo maršrutais veiklos efektyvumui didinti		
2.	Imtis priemonių, kad, dalyvaujant įvairiuose investiciniuose projektuose, daug sąnaudų reikalaujantys seni autobusai būtų keičiami ekonomiškais		
3.	Nustatyti papildomas kontrolės priemones, kurios užtikrintų, kad viešieji pirkimai būtų vykdomi vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu bei patvirtintomis supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklėmis		
4.	Sudaryti priemonių planą, kad per trumpiausią laiką būtų sutvarkyta kuro apskaita, sureguliuoti kuro lygio matavimo įrengimai		

Plano sudarymo paaiškinimas:

- 1–2 lentelės stulpelius užpildo auditorius. Prireikus lentelė gali būti papildyta stulpeliu – pastebėjimas ar išvada;
- 3–4 lentelės stulpelius užpildo subjekto, kuriam pateikta rekomendacija, atsakingas atstovas. Nurodomas atstovas atsakingas už Kontrolės ir audito tarnybos informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą.